

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων

17^η ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρίαση 13^{ης} Νοεμβρίου 2015

(Ωρα έναρξης: 10.20 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γ. ΟΜΗΡΟΥ)

Καλημέρα σας.

Σας καλωσορίζω εδώ στη Βουλή των Αντιπροσώπων για τη 17^η Ετήσια Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της 17^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων και παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν, εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας,

Κύριε Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών

Ασφαλίσεων,

Κύριοι εκπρόσωποι των Υπουργείων Οικονομικών, Εσωτερικών, Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων,

Αγαπητέ Επίτροπε Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων,

Αγαπητέ Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων,

Αγαπητή Πρόεδρε της Κυπριακής Παιδοβουλής,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σεβαστά μέλη της¹ Βουλής των Γερόντων,

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,

¹ Σημ.: Στη Σύνοδο αυτή παρέστησαν επίσης ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Συναγερμού κ. Νίκος Τορναρίτης, ο κ. Σοφοκλής Φυττής και οι βουλευτές κ. Στέλλα Κυριακίδου, κ. Νίκος Νουρής, κ. Σκεύη Κουκουμά, κ. Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου και Ειρήνη Χαραλαμπίδου.

Ιδιαίτερα θερμό καλωσόρισμα βέβαια στους εκπροσώπους της Βουλής των Γερόντων από την Ελλάδα, θερμά σας καλωσορίζουμε.

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που προσφωνώ και τη φετινή σας Σύνοδο, που διανύει αισίως το δέκατο έβδομο έτος της ζωής της, ένα θεσμό που καθιερώθηκε και στεριώθηκε μέσα στην κυπριακή κοινωνία. Η φετινή Σύνοδος θέτει ξανά επί τάπητος και πιο επιτακτικά και λεπτομερειακά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι μας, προβλήματα παλαιότερα, αλλά και νεότερα που επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής τους και εντείνονται κυρίως ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε όλοι στην Κύπρο και διεθνώς.

Εκφράζω επίσης την ικανοποίησή μου για το γεγονός ότι και φέτος τις εργασίες της Βουλής των Γερόντων παρακολουθεί και η Πρόεδρος της Κυπριακής Παιδοβουλής, που θα απευθύνει το δικό της χαιρετισμό και το δικό της μήνυμα. Σημειώνω ότι αυτό είναι ένα ελπιδοφόρο γεγονός, αφού τόσο οι νέοι όσο και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία συμπολίτες μας πορεύονται από κοινού, ο καθένας από τις δικές του επάλξεις, με στόχο το γενικότερο καλό του τόπου και τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών ζωής για όλους τους συμπολίτες μας.

Χαιρετίζω επίσης την παρουσία για πρώτη φορά των εκπροσώπων των Υπουργείων Οικονομικών, Εσωτερικών, Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, οι οποίοι θα σας ακούσουν και θα προβούν στις δικές τους παρεμβάσεις στα θέματα που θα συζητηθούν.

Κάθε Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων δίνει ξανά το βήμα στους ωριμότερους συμπολίτες μας να αναπτύξουν το δικό τους προβληματισμό και να αφουγκραστούν τη φωνή των άμεσα επηρεαζόμενων, ώστε να τους διασφαλίζεται όσο το δυνατό μια καλύτερη ποιότητα ζωής και μια καλύτερη καθημερινότητα. Κάθε χρόνο έχουμε το προνόμιο να αντλούμε διδάγματα μέσα από τις προσωπικές σας μαρτυρίες και τα βιώματά σας και αυτό επιτάσσει στην πολιτεία, στην ευρύτερή της έννοια, το καθήκον για συνεχή

προσπάθεια και δράση, με στόχο να διασφαλίζονται συνθήκες ικανοποιητικής ποιότητας ζωής και αξιοπρεπούς διαβίωσης, συνθήκες αντάξιες των απαιτήσεων του 21ου αιώνα.

Δε χωρεί αμφιβολία ότι η οικονομική κρίση δημιούργησε πολλαπλά προβλήματα στον τόπο μας όπως και διεθνώς, και έπληξε ιδιαίτερα τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Ιδιαίτερα στην Κύπρο οι συνέπειες του μνημονίου δεν άφησαν κανένα συμπολίτη μας ανεπηρέαστο και ιδιαίτερα τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας. Σε αυτούς τους ανθρώπους η κοινωνία μας οφείλει την ύπαρξη και τη συνέχειά της και πρέπει όλοι να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων και να συμβάλουμε αποφασιστικά, τουλάχιστον για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της καθημερινότητας αυτών των ανθρώπων και την ανακούφισή τους από προβλήματα που τους ταλανίζουν καθημερινά, στο μέτρο του δυνατού. Ακόμα δε περισσότερο να τους δώσουμε ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο και να τους διαβεβαιώσουμε ότι οι κόποι τους για να αναστήσουν αυτό τον τόπο δεν πήγαν χαμένοι.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων αφουγκράζεται διαχρονικά τα προβλήματα των ηλικιωμένων μας και δίνει βήμα για διάλογο. Με την ευκαιρία αυτή να σας υπενθυμίσω ότι πολύ πρόσφατα, στις 30 Οκτωβρίου 2015, στη Βουλή έλαβε χώρα η Ε΄ Ειδική Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών, με θέμα τις σχέσεις του κράτους, στην ευρύτερή του έννοια, με τον εθελοντικό τομέα και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης.

Το σημερινό κεντρικό θέμα που τίθεται προς συζήτηση αποτελεί το επίκεντρο των προβλημάτων των ηλικιωμένων μας και θα δώσει βήμα για προβληματισμό, ανταλλαγή απόψεων, αλλά και συνεργασία προς το σκοπό απάμβλυνσης, αν δεν καταστεί δυνατή η επίλυση, των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας. Επίσης, η Σύνοδος αυτή θα πρέπει να προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα για να καταγραφούν περαιτέρω επιμέρους εισηγήσεις και να αναληφθούν από τους αρμοδίους δράσεις για βελτίωση της ζωής των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας σε διάφορους τομείς της ζωής και της καθημερινότητάς τους.

Με την ευκαιρία αυτή θέλω να χαιρετίσω τις προσπάθειες που καταβάλλονται από πλευράς των Υπουργείων Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας, Οικονομικών, Εσωτερικών, Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, των εθελοντικών/μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και τόσων άλλων φορέων, για την υιοθέτηση πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην ικανοποίηση των πάγιων αιτημάτων της Βουλής των Γερόντων.

Υπογραμμίζω παράλληλα ότι και η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι έτοιμη να αναλάβει δράσεις στο μέτρο που της επιτρέπουν οι υποχρεώσεις και δεσμεύσεις από το μνημόνιο και οι αρμοδιότητές της, εντός του πλαισίου του συντάγματος, για να συνδράμει και να προωθήσει τέτοιες νομοθετικές ρυθμίσεις, ώστε να απαμβλυνθούν τα προβλήματα των ηλικιωμένων μας. Η σημερινή συγκυρία είναι σημαντική, αφού οι οικονομικές συνθήκες στον τόπο, όπως είναι σήμερα, δίνουν δυνατότητες για περαιτέρω μελέτη των προβλημάτων καθώς και για προσπάθεια εξεύρεσης λύσεων στα προβλήματα αυτά.

Κλείνοντας, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι η είσοδος της Βουλής θα είναι πάντα ανοικτή για τους ηλικιωμένους συμπολίτες μας. Η προσπάθεια όλων πρέπει να είναι κοινή και σας διαβεβαιώνω ότι τόσο εγώ προσωπικά όσο και τα υπόλοιπα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων θα είμαστε αρωγοί στο έργο και στις διεκδικήσεις σας, όπως αυτό γίνεται αδιάλειπτα εδώ και δεκαεπτά συναπτά έτη. Παρά ταύτα, γνωρίζουμε ότι πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζετε, δυστυχώς, δεν επιλύθηκαν ακόμη.

Εκφράζω την ικανοποίηση και το βαθύτατο σεβασμό μου για την ενεργό συμμετοχή σας στα δρώμενα του τόπου και για την πολύτιμη συνεισφορά σας και είμαι πεπεισμένος ότι οι εργασίες της Συνόδου σας θα διεξαχθούν σήμερα μέσα σ' ένα ιδιαίτερα δημιουργικό και παραγωγικό κλίμα, όπως συμβαίνει άλλωστε πάντα.

Εύχομαι σε όλους καλή δουλειά και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της φετινής Συνόδου, με την ευχή οι εργασίες της να είναι παραγωγικές και να δώσουν λύσεις στα προβλήματα των ατόμων της τρίτης ηλικίας, να τροchioδρομηθεί η πορεία προς την επίλυσή τους ή έστω να απαμβλύνουν κάποια από αυτά. Σας ευχαριστώ.

Προχωρούμε τώρα στα θέματα της ημερήσιας διάταξης της σημερινής συνεδρίας. Καλώ στο βήμα τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων κ. Σταύρο Ολύμπιο για τη δική του παρέμβαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(ΣΤ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ)

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι εκπρόσωποι των Υπουργών Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας, κυρίες και κύριοι βουλευτές, κύριοι εκπρόσωποι των υπουργείων, αγαπητέ Επίτροπε Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, αγαπητοί εκπρόσωποι της Κυπριακής Παιδοβουλής, εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Πριν δεκαπέντε μέρες σε αυτή τη φιλόξενη αίθουσα της Βουλής των Αντιπροσώπων τα έδρανα τα είχαν γεμίσει οι εκπρόσωποι της Κοινωνίας των Πολιτών στην Ε΄ Ειδική Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών. Σήμερα αυτά τα έδρανα τα κατέχει το επίλεκτο σώμα της Βουλής των Γερόντων και παρακαλώ πάρα πολύ αυτή η διατύπωση να μη θεωρηθεί ούτε φιλοφρονητική, ούτε υπερβολή. Γιατί η επιλεκτικότητα στην κοινωνία των πολιτών δεν έχει καμιά σχέση ούτε με τη γνώση, ούτε με τα πτυχία, ούτε με την εξουσία ή τα αξιώματα και πολύ περισσότερο ούτε με την οικονομική επιφάνεια. Η επιλεκτικότητα έχει να κάμει με το επίπεδο της προσφοράς του ανθρώπου στο κοινωνικό σύνολο, με τη συμβολή του στη δημιουργία αυτού που ονομάζουμε κοινωνικό κράτος και οι εκπρόσωποι των ηλικιωμένων μας σήμερα, οι ηλικιωμένοι μας γενικά είναι πράγματι οι άνθρωποι της προσφοράς.

Αρκεί να θυμίσω ότι αυτοί που σήμερα κατέχουν τα έδρανα της Βουλής είναι οι αμούστακοι νέοι και οι νεαρές κοπελίτσες που στον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-1959 κουβαλούσαν μέσα στις τσάντες τους τα φυλλάδια της ΕΟΚΑ, με κίνδυνο της ίδιας της ζωής τους. Είναι με άλλους λόγους οι άνθρωποι αυτοί οι συμμαθητές του Ευαγόρα Παλληκαρίδη και να θυμίσω ακόμα ότι η γενιά αυτή των ηλικιωμένων είναι η γενιά εκείνη που απορρόφησε όλους τους κραδασμούς της τραγικής εκείνης περιόδου της τούρκικης εισβολής του 1974 και είναι οι άνθρωποι οι οποίοι αποτίναξαν από πάνω τους την αχλή, τη νάρκη που προοιωνίζε όλη εκείνη η καταστροφή, τα ερείπια, η μιζέρια της εποχής και ανασκουμπώθηκαν. Σκούπισαν με την ανάστροφη του χεριού τους τα δάκρυά τους, καταπίεσαν την οδύνη τους, αλλά ανασκουμπώθηκαν για να ξανακτιστούν τα ερείπια, για να ξαναπρασινίσει ο τόπος μας. Και είναι αυτή η γενιά που δημιούργησε εκείνο που ονομάστηκε τότε το οικονομικό θαύμα και που έκαμε αυτό το νησί να μπορεί να κοιτάζει κατάματα τις προηγμένες χώρες της Ευρώπης και να καταλάβει με την αξία της τη θέση της αργότερα στην Ενωμένη Ευρώπη.

Και κάτι ακόμα. Είναι επίλεκτο σώμα της κοινωνίας οι ηλικιωμένοι μας, γιατί είναι αυτοί οι οποίοι μέσα στο μεστωμένο νουν τους και μέσα στην πλούσια καρδιά τους διαφύλαξαν την πολύτιμη παράδοση και το μεγάλο πολιτισμό μας και τις αξίες που παραλάβαμε από τους πατεράδες μας και που μέσα στην κιβωτό της ψυχής τους διαφυλάσσουν αυτές τις αξίες και τις παραδίδουν στα παιδιά και τα εγγόνιά τους, γιατί αν δεν παραμείνουμε σταθερά προσηλωμένοι σε αυτές τις αξίες και κλείνουμε προς κάποιες άλλες αντιλήψεις και νοοτροπίες, τότε δεν μπορούμε να έχουμε μέλλον, γιατί αν επιβιώσαμε τόσους αιώνες μέσα σε τρομερά αντίξοες συνθήκες ήταν γιατί στηριζόμαστε πάνω σε κάποια βάθρα αξιών, ιδανικών τα οποία μας έκαμαν δυνατούς, ακμαίους, ενωμένους για να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τα εμπόδια και τις δυσκολίες.

Και σήμερα, σε αυτή την 17^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, κύριε Πρόεδρε, όπως έχετε πει, οι εκπρόσωποι των οργανωμένων συνόλων των ηλικιωμένων μας θα

ζητήσουν τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους. Δε ζητούν ούτε πολυτέλεια, ούτε ευμάρεια, ούτε υπερβολές. Αυτό που ζητούν είναι την αξιοπρεπή τους διαβίωση. Αυτό που ζητούν είναι τα σωστά νομοθετήματα της Βουλής, τις σωστές αποφάσεις του κράτους, ώστε να υπάρχει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούν να απολαμβάνουν τους κόπους τους και τους μόχθους τους. Να πω κάτι διαφορετικό. Να κάνουν απλά μια μικρή ανάληψη των καταθέσεων που έκαμαν τόσα χρόνια με τους κόπους τους και τους μόχθους τους στην τράπεζα της κοινωνίας. Αυτό ζητούν. Και επιπλέον, ζητούν από την κοινωνία των πολιτών την αναγνώριση, το σεβασμό, την εκτίμηση και όχι τον ηλικιακό ρατσισμό που καμιά φορά πληγώνει τις καρδιές των ηλικιωμένων μας.

Τα προβλήματα, λοιπόν, της τρίτης ηλικίας αναφορικά με τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους θα αναδειχθούν, θα προβληθούν σήμερα με βέβαιη την ελπίδα ότι το κράτος -που για να είμαστε δίκαιοι σε πολλές περιπτώσεις τείνει ευήκοων ους στα αιτήματα- και σήμερα θα ακούσει τη φωνή των ηλικιωμένων μας και θα δημιουργήσει τις συνθήκες εκείνες, ώστε να διαβούν οι ηλικιωμένοι μας τα τελευταία έτη της ζωής τους με τιμή και με αξιοπρέπεια.

Επιτρέψτε μου να πω καταλήγοντας σε αυτές τις ολίγες σκέψεις να σημειώσω ότι όταν προσφέρεται κάτι στην τρίτη, όπως λέγεται ηλικία, δεν είναι κάτι χαριστικό, είναι επένδυση υπό την έννοια ότι ήταν η γενιά αυτή των νεότερων ανθρώπων που σήμερα προσφέρει κάτι στην ηλικία των μεγαλύτερων, ναι, είναι επένδυση, διότι είναι αυτό που θα απολαύσει αύριο, όταν η σημερινή γενιά φτάσει στην ηλικία των σημερινών ανθρώπων της τρίτης ηλικίας.

Επιθυμώ από μέρους του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και από μέρους του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων να ευχαριστήσω εσάς, κύριε Πρόεδρε, γιατί παρά το φόρτο των εργασιών σας είστε και πάλι σήμερα εδώ προεδρεύοντας αυτής της συνόδου, να ευχαριστήσω όλους τους εκπροσώπους των αρχών που είναι σήμερα εδώ για να συζητήσουν τα προβλήματα και τις απόψεις των

ηλικιωμένων μας, να ευχαριστήσω τη Διευθύντρια και τους Λειτουργούς της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη μεγάλη βοήθεια που πρόσφεραν για την οργάνωση και της 17^{ης} αυτής Συνόδου της Βουλής των Γερόντων και να ευχηθώ κάθε επιτυχία στις εργασίες της. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Σταύρο Ολύμπιο για το χαιρετισμό του.

Στη συνέχεια θα αναλάβει να προεδρεύει των εργασιών της Βουλής των Γερόντων ο συνάδελφος ο κ. Σοφοκλής Φυττής, επειδή σε λίγο θα υποδεχθώ εδώ στη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας τον κ. Προκόπη Παυλόπουλο.

Καλώ τώρα στο βήμα το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Ανδρέα Ασιώτη για να διαβάσει το χαιρετισμό της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Γιαννάκης Ομήρου αντικαθίσταται στην έδρα από τον κ. Σοφοκλή Φυττή.)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ:

(Α. ΑΣΣΙΩΤΗΣ)

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Κυρίες και κύριοι μέλη της Βουλής των Γερόντων,

Εκφράζω τις ευχαριστίες της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόσκληση που της έχετε απευθύνει, ώστε να συμμετάσχει στην 17η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και να απευθύνω το χαιρετισμό της. Η υπουργός αποστέλλει εγκάρδιους προσωπικούς χαιρετισμούς, την αγάπη και τις ευχές της προς κάθε μέλος της Βουλής των Γερόντων και διαβεβαιώνει για τη βαθιά εκτίμησή της προς τους ηλικιωμένους που αποτελούν την πλέον σεβαστή ομάδα των συμπολιτών μας, μια

ομάδα κοινωνική που έχει ζήσει και δημιουργήσει σε χρόνους πολύ πιο δύσκολους από αυτούς που διανύουμε σήμερα. Οι ηλικιωμένοι μας, οι σημερινοί ηλικιωμένοι είναι οι άνθρωποι οι οποίοι έχουν δώσει μάχες για να επιτύχουμε ένα καλύτερο μέλλον για τις σημερινές και μελλοντικές γενιές.

Εδώ και δεκαεπτά χρόνια μας δίνεται η ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις και εισηγήσεις μέσω του θεσμού της Βουλής των Γερόντων, αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι δίνεται η ευκαιρία σε εσάς να διατυπώσετε αιτήματα, να υποβάλετε προτάσεις και εισηγήσεις, να εκφράσετε συναισθήματα και να διεκδικήσετε λύσεις σε θέματα που σας απασχολούν.

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θέτει πάντα σε προτεραιότητα τη στήριξη των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και την παροχή σ' αυτές τις ομάδες κατάλληλων συνθηκών για αξιοπρεπή διαβίωση. Για το λόγο αυτό εφαρμόζει συγκεκριμένα μέτρα, προγράμματα και πολιτικές για ενίσχυση της ενεργού γήρανσης, τη συνεχή βελτίωση του επιπέδου ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας και τη διασφάλιση της διαβίωσης τους σ' ένα ασφαλές περιβάλλον που να ενισχύει τις δυνατότητές τους και να προάγει την ανεξαρτησία τους.

Στις 11 Ιουλίου 2014 τέθηκε σε εφαρμογή η νέα Νομοθεσία που προνοεί για το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και Γενικότερα για άλλες Κοινωνικές Παροχές, με σκοπό την παροχή ουσιαστικής στήριξης στον πολίτη, περιλαμβανομένης και της ευάλωτης ομάδας των ηλικιωμένων. Παράλληλα, αναθεωρείται η πολιτική για τα θέματα φροντίδας και έχει ήδη τεθεί σε ισχύ ένα ολοκληρωμένο «Σχέδιο Επιδότησης Υπηρεσιών Φροντίδας», με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης ατόμων, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ηλικιωμένοι, που είναι δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, μέσα από την επιδότηση των διαπιστωμένων αναγκών τους για υπηρεσίες φροντίδας.

Οι σημαντικότερες αρχές στις οποίες βασίζεται το σχέδιο είναι η παροχή ποιοτικών, προσβάσιμων και ευέλικτων υπηρεσιών φροντίδας, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των επωφελούμενων, η διατήρηση και η ενίσχυση της αυτονομίας και ανεξαρτησίας τους και η αποτροπή της εκμετάλλευσης ή κακοποίησης των ηλικιωμένων. Οι παρεχόμενες Υπηρεσίες Φροντίδας αφορούν στην Κατ' Οίκον Φροντίδα, την Ημερήσια Φροντίδα, την Ιδρυματική Φροντίδα και τη Φροντίδα Ανάπαυλας.

Η τρίτη ηλικία είναι μια περίοδος κατά την οποία αξίζει στον καθένα να ζει με αξιοπρέπεια σε συνθήκες κατάλληλες, μέσα από τις οποίες να του δίνεται η ευκαιρία να εκφράσει την μοναδικότητά του, να απασχοληθεί δημιουργικά και να απολαύσει μια ποιοτική ζωή. Η ύπαρξη δομών φροντίδας ηλικιωμένων οι οποίες να είναι προσαρμοσμένες στις νέες και πραγματικές ανάγκες των ατόμων της τρίτης ηλικίας αποτελεί μια διαρκή πρόκληση για το Υπουργείο μας. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εγγράφουν και επιθεωρούν τη λειτουργία προγραμμάτων παροχής φροντίδας για τους ηλικιωμένους, διασφαλίζοντας τα κατώτατα επίπεδα ποιότητας σύμφωνα με σχετικές νομοθεσίες και κανονισμούς, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στις νέες και πραγματικές ανάγκες των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Αποσκοπώντας στη βελτίωση των υφιστάμενων νομοθεσιών, την περαιτέρω αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών που προσφέρονται στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και στον επανακαθορισμό των κατώτατων επιπέδων λειτουργίας, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής έχουν προχωρήσει το 2013 στην ετοιμασία νέου προσχεδίου νόμου και κανονισμών, οι οποίοι τροποποιούν τους υφιστάμενους και αφορούν τη λειτουργία και τον έλεγχο των Στεγών Ηλικιωμένων και Αναπήρων. Τα έγγραφα αυτά στο παρόν στάδιο βρίσκονται στη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για νομοτεχνικό έλεγχο. Επιπρόσθετα, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θέτει ως προτεραιότητα την εφαρμογή προγραμμάτων που έχουν στόχο τη στήριξη των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και σε συνεργασία με την Κοινωνία των Πολιτών, στηρίζουμε οικονομικά τη

δημιουργία δομών και δράσεων υποστήριξης, φροντίδας, ενδυνάμωσης, κοινωνικοποίησης και τόνωσης της αυτοπεποίθησης των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Στα πλαίσια των Σχεδίων Κρατικών Ενισχύσεων που εφαρμόζονται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας δίνεται ετήσια οικονομική ενίσχυση σε μη κυβερνητικές οργανώσεις και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για τη λειτουργία προγραμμάτων που στοχεύουν στην κάλυψη των αναγκών φροντίδας των ηλικιωμένων είτε σε εικοσιτετράωρη βάση, είτε για διημερεύουσα φροντίδα, είτε για φροντίδα κατ' οίκον. Συγκεκριμένα, το 2014, εβδομήντα τέσσερα τέτοια προγράμματα που εξυπηρετούν περίπου 2 000 ηλικιωμένους έλαβαν συνολική κρατική ενίσχυση ύψους €1,3 εκατομ., ποσό που αντιστοιχεί στο 20% του συνολικού ποσού που δόθηκε για την επιχορήγηση όλων των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας σε όλη την Κύπρο.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να συγχαρώ το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την επιτυχημένη διοργάνωση και της φετινής Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Θέλω να σας διαβεβαιώσω ξανά ότι η μέριμνα της πολιτείας για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και για διασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσής τους θα συνεχίσει να είναι ουσιαστική και διαρκής. Ως Υπουργείο έχουμε υποχρέωση να συνεχίζουμε τις προσπάθειες μας για να προσφέρουμε λύσεις στα θέματα που αφορούν τους ηλικιωμένους μας και να προωθούμε μέτρα και σχέδια που θα στοχεύουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της 17^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Σ. ΦΥΤΤΗΣ)

Ευχαριστώ, κύριε Ασσιώτη.

Σας καλημερίζω όλους. Χαίρομαι που είμαι για ακόμη μια χρονιά μαζί σας και εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες, αλλά κυρίως στους στόχους της Βουλής των Γερόντων.

Θα ήθελα προτού καλέσω στο βήμα τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας Δρ. Χριστίνα Βασιλείου Γιαννάκη να χαιρετίσω και να ευχαριστήσω τους συναδέλφους που σήμερα, μετά από μία κοπιώδη νύχτα ψες είναι παρόντες και παρούσες εδώ μαζί μας, τον κ. Νίκο Τορναρίτη, τον κ. Νίκο Νουρή, την κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά, την κ. Στέλλα Κυριακίδου, την κ. Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου και την κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου. Κάπου είδα και τον κ. Ευγένιο Χαμπουλλά, αλλά δεν ήρθε πάνω.

Θα είμαι μαζί σας μέχρι τις δώδεκα και δέκα και αν δεν τελειώσουμε μέχρι τότε θα με αντικαταστήσει η κ. Κουκουμά, διότι πρέπει να αναχωρήσω για τη Λεμεσό για οικογενειακή υπόθεση.

Η κ. Χριστίνα Γιαννάκη έχει το λόγο.

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ:

(Δρ. ΧΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΗ)

Κύριε Προεδρεύοντα της Συνόδου,

Κύριοι βουλευτές,

Κύριε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων,

Κυρία Πρόεδρε της Επιτροπής Υγείας και Κυρία Πρόεδρε της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων,

Κυρίες και κύριοι,

Αποτελεί τιμή η πρόσκλησή σας να απευθύνω αυτό το χαιρετισμό στην 17^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και λυπάμαι που λόγοι, πέραν της θέλησής μου, δεν επιτρέπουν την παρουσία μου σήμερα εδώ.

Επιτρέψτε μου κατ' αρχάς να εκφράσω τον απεριόριστο σεβασμό μου προς τα πρεσβύτερα μέλη της κοινωνίας μας για την ανεκτίμητη προσφορά τους στην κυπριακή κοινωνία. Αυτή η δημιουργική και καρποφόρα πορεία σας σε όλους τους τομείς και σε όλες αυτές τις εκφάνσεις της ζωής έβαλαν τις βάσεις της σημερινής Κύπρου. Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής αποτελεί επιτυχία των κοινωνιών της Ευρώπης. Συνάμα όμως, η γήρανση του πληθυσμού αποτελεί μία πρόκληση και επιβάλλει ποικίλες παρεμβάσεις πολιτικής σε διάφορους τομείς, όπως της κοινωνικής προστασίας και των συστημάτων συνταξιοδότησης και υγειονομικής περίθαλψης.

Καθοδηγητική γραμμή σε όλες μας τις παρεμβάσεις οφείλουμε να έχουμε την αρχή ότι η γήρανση του πληθυσμού πρέπει να αντιμετωπίζεται με βάση την κοινωνική αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, τη διασφάλιση αυτής της αξιοπρέπειας για όλους και την πρόσβαση σε ικανοποιητικούς πόρους, υπηρεσίες και ευκαιρίες ανεξαρτήτως ηλικίας.

Το Υπουργείο Υγείας προωθεί μεταρρυθμίσεις στο χώρο της υγείας, ούτως ώστε αυτό το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης της χώρας μας να καταστεί περαιτέρω λειτουργικό και με μία εύκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες και μακριά από τυχόν ηλικιακές διακρίσεις. Αυτή είναι μια επένδυση που πρέπει να γίνει για τη χώρα μας, για τους πολίτες της χώρας μας, διότι το επίπεδο ζωής των ανθρώπων και η υγεία είναι ένας σημαντικός δείκτης ευημερίας.

Στο ίδιο πλαίσιο αυτής της αναβάθμισης, για την αποτελεσματική μείωση της λίστας αναμονής για εξέταση μαγνητικής τομογραφίας, το Υπουργείο Υγείας προχώρησε σε μία πολύ μεγάλη ρύθμιση, συνοδεύοντας συμφωνίες με οκτώ ιδιωτικά, ακτινοδιαγνωστικά κέντρα για την εξάλειψη της λίστας αναμονής για το MRI, η οποία θα ολοκληρωθεί τέλος του χρόνου. Στους άμεσους σχεδιασμούς του Υπουργείου Υγείας είναι επίσης και η λήψη πρόσθετων ρυθμίσεων που θα αμβλύνουν τη λίστα αναμονής για τις χειρουργικές επεμβάσεις ολικής αρθροπλαστικής ισχίου και γόνατος και οφθαλμολογικών επεμβάσεων για τον καταρράκτη που παρουσιάζουν και αυτά μία μεγάλη λίστα αναμονής.

Σε αυτό το πλαίσιο σημαντική είναι η μεγάλη αλλαγή στην οποία το Υπουργείο Υγείας προχώρησε για τις επεμβάσεις ρομποτικής προστατεκτομής, όπου κατάργησε τον ηλικιακό περιορισμό των εξήντα πέντε ετών που ίσχυε, παρέχοντας κατ' αυτόν τον τρόπο με το σύστημα του κουπονιού ποσό ύψους €7.500 έκαστο, που θα καλύπτει το Υπουργείο Υγείας και τη δυνατότητα σε όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας, να μπορούν να προχωρήσουν σε επέμβαση για θεραπεία του προστάτη σε ιδιωτικά νοσηλευτήρια.

Ταυτοχρόνως, σημαντική για το Υπουργείο Υγείας είναι και η υπογραφή συμφωνίας με ιδιωτικά κέντρα αποκατάστασης, εκτός από το Μέλαθρο των Αγωνιστών στο οποίο αυξήσαμε σε είκοσι τα κρεβάτια, έχουμε συνάψει επίσης συμφωνίες με ιδιωτικά κέντρα αποκατάστασης και στέγες ηλικιωμένων για νοσηλεία ασθενών με χρόνια προβλήματα, επίσης και αυτά με το σύστημα του κουπονιού. Ανάλογη διευθέτηση έχει γίνει με τις καρδιοχειρουργικές επεμβάσεις, με στόχο την αποφυγή της καθυστέρησης σε περιστατικά τα οποία χρήζουν επείγουσας καρδιοχειρουργικής επέμβασης και αυτή δεν μπορεί να εξασφαλισθεί στο δημόσιο τομέα. Όλα αυτά τα πιο πάνω τα οποία σας έχω αναφέρει αποτελούν ενέργειες του πιο νευραλγικού τμήματος του Υπουργείου Υγείας, το τμήμα των Επιδοτούμενων Ασθενών και έγιναν με τις πρωτοβουλίες της γενικής διεύθυνσης του Υπουργείου Υγείας.

Το Υπουργείο Υγείας επίσης συνεχίζει να αναπτύσσει αυτή τη μεγάλη υπηρεσία, την Κατ' Οίκον Νοσηλεία που προσφέρεται σήμερα σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου. Έργο της υπηρεσίας είναι η εξυπηρέτηση και διευκόλυνση της ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας που διαμένουν στο σπίτι τους με διαπιστωμένες ανάγκες για νοσηλευτική φροντίδα, των ατόμων που υποφέρουν από κάποια χρόνια νοσήματα είτε με ειδικές ανάγκες, ατόμων με οξεία προβλήματα υγείας στα οποία μπορεί να προσφερθεί θεραπεία στο σπίτι και των ατόμων αυτών που χρειάζονται νοσηλευτική φροντίδα στο σπίτι μετά από την παραμονή τους στα νοσοκομεία.

Κυρίες και κύριοι,

Η τρίτη ηλικία είναι η εποχή που ο άνθρωπος έχοντας αυτή τη μεγάλη σοφία της ζωής μπορεί να δει τον κόσμο με ένα διαφορετικό φακό, να χαρεί και να δώσει σημασία σε απλά πράγματα που οι νέοι ενδεχομένως να παραβλέπουν και που δεν έχουν ακόμη την ωριμότητα ή ακόμη και το απόσταγμα αυτό της ζωής που χρειάζεται για να τα εκτιμήσουν.

Ευθύνη δική μας είναι να προσπαθούμε συνεχώς να προσφέρουμε μία στήριξη, μία βοήθεια και να παρέχουμε διευκολύνσεις που διασφαλίζουν είτε τη φαρμακευτική είτε την ιατρική φροντίδα. Με σεβασμό και αίσθημα ευγνωμοσύνης απέναντι σε όλους εκείνους που διένυσαν την παραγωγική αυτή ηλικία και έδωσαν με γενναιότητα το δικό τους αγώνα για καλύτερη ζωή, απευθύνω τις πιο θερμές ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στη διοργάνωση της σημερινής συνόδου, έχοντας την πεποίθηση ότι μέσα από τις εργασίες της όλοι θα αποκομίσετε σημαντικά οφέλη.

Κυρίες και κύριοι, σας ευχαριστούμε πολύ που καλέσατε τον Υπουργό Υγείας γι' αυτή τη σημερινή ομιλία. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σας ευχαριστούμε, κυρία Γιαννάκη.

Καλώ τώρα στο βήμα των Επίτροπο Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ. Γιάννη Γιαννάκη.

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ:

(Γ. ΓΙΑΝΝΑΚΗ)

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε,

Κύριε Γενική Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Κυρία Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, βουλευτές, πρόεδρε του ΠΣΕ.

Η τρίτη ηλικία αριθμητικά ως κομμάτι του πληθυσμού της Κύπρου αναπτύσσεται ραγδαία και αυτό συμβαίνει και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό σημαίνει ότι ως πολιτεία, ως Βουλή, ως κοινωνία πρέπει να της δώσουμε αυτά που δικαιούνται που είναι μια

ποιότητα ζωής. Είμαι βέβαιος ότι σήμερα θα ακούσουμε πράγματα που έγιναν, αλλά και πράγματα που δεν έγιναν και είναι εδώ ο ρόλος ο δικός σας.

Ως πολιτεία θεωρούμε επίσης πολύ σημαντικό το ρόλο των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο να βελτιωθούν πολιτικές, για να κάνουμε νέες πολιτικές, είναι γι' αυτό που θέλουμε ενεργούς πολίτες και είναι γι' αυτό που θέλουμε εσάς ενεργούς, διότι έχετε και τη σοφία για να αναδείξετε αυτά που μπορεί να θεωρείτε δεδομένα και να μην είναι. Ενεργός γήρανση, εκτός του ότι έχετε προσωπικό όφελος, διότι ψυχικά, σωματικά και πνευματικά βελτιώνει κατά 40% τουλάχιστον αυτά τα θέματα, συμβάλλετε σημαντικά ώστε να ακουστεί η φωνή σας, ώστε να μας φέρετε προ των ευθυνών μας για να πάρετε τα αυτονόητα και σίγουρα από τον καναπέ μας δεν μπορούμε να αλλάξουμε πράγματα. Γι' αυτό θέλω να ενθαρρύνω και άλλους συμπολίτες μας να στηρίξουν τις οργανώσεις σας, να γίνουν ενεργοί πολίτες, διότι μόνο με τη συνεργασία όλων, της πολιτείας, της Βουλής και της Κοινωνίας των Πολιτών μπορούμε να αλλάξουμε πράγματα.

Επίσης θεωρώ πολύ σημαντική και την παρουσία της προέδρου της Κυπριακής Παιδοβουλήs. Η τρίτη ηλικία και οι νέοι μας είναι τα δύο άκρα της κοινωνίας των πολιτών και αυτά τα δύο άκρα πρέπει να τα συνδέσουμε. Γι' αυτό επίσης θεωρώ πολύ σημαντικό να αναπτύξουμε δράσεις σε αυτό τον τομέα, να συνδέσουμε αυτά τα δύο άκρα που τα θεωρώ τα πιο σημαντικά της κοινωνίας των πολιτών. Τέλος, να συγχαρώ εσάς όλους τους εθελοντές, τους ενεργούς πολίτες που ενδιαφέρεστε για τα κοινά, που ενδιαφέρεστε για μια καλύτερη κοινωνία, που ενδιαφέρεστε για μια καλύτερη πολιτεία και να ξέρετε ότι και ως θεσμός θα σταθώ δίπλα στις απαιτήσεις και στα αιτήματά σας τα δίκαια και επίσης θα σταθώ δίπλα σας, ώστε να ενθαρρύνουμε περισσότερους πολίτες να ενεργοποιηθούν στα κοινά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιαννάκη.

Καλώ τώρα στο βήμα την πρόεδρο της Κυπριακής Παιδοβουλήs, κ. Έλλη Γεωργίου, να απευθύνει χαιρετισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΟΒΟΥΛΗΣ:

(Ε. ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι βουλευτές, Μέλη της Βουλής των Γερόντων,

Αγαπητοί Προσκεκλημένοι,

Σας ευχαριστούμε θερμά για την πρόσκληση αφού θεωρούμε πως η μεταξύ μας επικοινωνία έχει τεράστια σημασία για τη λειτουργία μιας σωστής κοινωνίας. Η ανάγκη για μια τέτοια κοινωνία είναι σήμερα επιτακτικότερη, αν σκεφτούμε ότι η πρόοδος της επιστήμης, η τήρηση συνθηκών υγιεινής και η άνοδος του μορφωτικού και βιοτικού επιπέδου έχουν οδηγήσει στην αύξηση του μέσου όρου ζωής, κυρίως στη σύγχρονη δύση. Παράλληλα, στην πολιτισμένη δύση του 2015 οι κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές ανακατατάξεις υπονομεύουν, αποδυναμώνουν και μερικές φορές εξαφανίζουν τη επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων και ειδικά της νέας με την παλιά γενιά.

Δυστυχώς, το χάσμα μεταξύ των γενεών όσο πάει και μεγαλώνει και αυτό είναι που προσπαθούμε να σταματήσουμε. Πολλές φορές γινόμαστε μάρτυρες ρατσισμού κατά ανθρώπων είτε λόγω του νεαρού της ηλικίας τους είτε λόγω γήρατος. Και ακριβώς αυτό είναι ένα κοινό σημείο μεταξύ μας που πρέπει να μας κάνει να καταλάβουμε πως αυτά που μας ενώνουν είναι περισσότερα από αυτά που μας χωρίζουν. Η αλληλοκατανόηση και ο αλληλοσεβασμός είναι τα σημαντικότερα όπλα που μπορούν να μας οδηγήσουν προς μια κοινωνία στην οποία οι δύο γενιές θα συνεργάζονται, ώστε κάθε ηλικιακή ομάδα να απολαμβάνει αυτά που δικαιούται και να διαφυλάσσονται τα δικαιώματά της.

Εμείς, τα παιδιά, θα πρέπει να έχουμε πάντα κατά νουν ότι η προσφορά των ηλικιωμένων δεν εξαντλείται στο ότι μας έφεραν στο κόσμο, αλλά συνίσταται και στο ότι είναι φορείς της πολιτισμικής, της τοπικής και της οικογενειακής παράδοσης και στο ότι

μπορούν να μας διδάξουν πράγματα που κανένα σχολείο ή πανεπιστήμιο δεν μπορεί να μας διδάξει. Με τον καιρό η πείρα των ηλικιωμένων μετουσιώνεται σε σοφία που δεν την έχουμε εμείς τα νιάτα και που συχνά και εντελώς βιαστικά και ανόητα της γυρίζουμε την πλάτη. Από την άλλη, οι γηραιότεροι θα πρέπει να κατανοήσουν και να αποδεχτούν τον ενθουσιασμό και το συναισθηματισμό των παιδιών που αρνείται το κατεστημένο, αναθεωρεί τις παλιές αντιλήψεις, απαιτεί ριζικές λύσεις και δεν δέχεται συμβιβασμούς. Είναι σημαντικό να συνεργαστούμε, ώστε κάθε ηλικιακή ομάδα να απολαμβάνει αυτά που δικαιούται και να διαφυλάσσονται τα δικαιώματά μας ανεξαρτήτως ηλικίας.

Τελειώνοντας, χαιρετίζουμε τη σημερινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις εργασίες της και ελπίζουμε σε μία συνεχή συνεργασία προς όφελος και της νέας γενιάς και των ανθρώπων που μόχθησαν για να βρούμε σήμερα ένα καλύτερο παρόν. Γιατί παραφράζοντας τον Ιάκωβο Καμπανέλη,: «Εσείς επολεμήσατε για να 'χουμε εμείς τα γράμματα και το ψωμί που δεν είχατε και να μη χρειαζόμαστε θάματα για να ζήσουμε ζωή ανθρώπινη...».

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε.

Στο σημείο αυτό τελειώνει το πρώτο μέρος των εργασιών της Βουλής των Γερόντων. Θα κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα περίπου είκοσι λεπτών και θα επανέλθουμε για τη συζήτηση των εκθέσεων που έχουν ετοιμάσει οι επιτροπές της Βουλής των Γερόντων.

Σας προσκαλώ όλους για ένα καφέ στο αίθριο της Βουλής.

(Ωρα Διακοπής: 11.05 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να συνεχίσουμε τη συνεδρία μας, κυρίες και κύριοι.

Προχωρούμε στο υπ' αριθμόν 6 θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι η Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Η βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Ηλικιωμένων», σε θέματα που αφορούν την υγεία.

Παρακαλώ την πρόεδρο της Επιτροπής κ. Λυγία Φυσεντζίδου να αναγνώσει τη σχετική έκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(Λ. ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ)

Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Η βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Ηλικιωμένων», σε θέματα που αφορούν την υγεία

Παρόντες:

Λυγία Φυσεντζίδου, πρόεδρος	Ντίνα Κωνσταντινίδου
Αναχίτ Εσκιτζιάν	Ντίνος Πιτσιλλίδης
Ανδρέας Αποστόλου	Παναγιώτα Ξενοφώντος
Ανδρέας Καννάουρος	Σάββας Καρσεράς
Παντελής Χατζηπαντέλας	Κωστάκης Θεοχαρίδης
Γαβριήλ Γαβριηλίδης	Στέλιος Χριστοδούλου
Μαρία Μιχαηλίδου	Σοφία Γαβριηλίδου
Νέδα Λουκά	Κάτια Λουκά

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2015. Στη συνεδρίαση παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας και των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του ίδιου υπουργείου. Στη συνεδρίαση παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας βουλευτές κ. Νίκος Νουρής, Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου, Ειρήνη Χαραλαμπίδου και Αθηνά Κυριακίδου.

Εισάγοντας το υπό αναφορά θέμα, η πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων κ. Λυγία Φυσεντζίδου ανέφερε ότι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές χώρες τον 21^ο αιώνα είναι το πώς θα επιτύχουν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων, οι οποίοι αποτελούν τη μεγαλύτερη και διαρκώς αυξανόμενη ομάδα του πληθυσμού τους. Συνεπώς, είναι πλέον επιτακτική ανάγκη το κράτος να αντιμετωπίσει τις μεγάλες δημογραφικές αλλαγές και να προσαρμόσει κατάλληλα τις πολιτικές του, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στα ευρωπαϊκά ιδεώδη και να διασφαλίζουν την ποιότητα ζωής και την ανεξάρτητη διαβίωση των ηλικιωμένων.

Στη συνέχεια, η πρόεδρος της επιτροπής παρουσίασε αναλυτικά τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τομέας της υγείας, τα οποία ταλανίζουν τους ηλικιωμένους και έχουν άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής τους. Ταυτόχρονα, η ίδια παρέθεσε τα αιτήματα της επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων, αναφέροντας ότι αρκετά από αυτά υπήρξαν αντικείμενο συζήτησης και σε προηγούμενες συνόδους της Βουλής των Γερόντων, αλλά δεν έχουν ικανοποιηθεί και γι' αυτό συζητούνται εκ νέου στη 17^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων.

1. Άμεση εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ)

Κατά την περσινή σύνοδο η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων είχε χαιρετίσει την εξαγγελία του τέως Υπουργού Υγείας για την εισαγωγή του ΓΕΣΥ και για την εφαρμογή της πρώτης φάσης του από την 1^η Ιουλίου 2015. Η επιτροπή εκφράζει την έντονη ανησυχία της για τη μη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων που είχαν τεθεί και για τη στασιμότητα που παρατηρείται σε σχέση με την ολοκλήρωση και κατάθεση του σχετικού νομοσχεδίου στη Βουλή. Η επιτροπή επαναλαμβάνει το αίτημά της για άμεση εφαρμογή ενός κλειστού συστήματος υγείας που θα παρέχει ασφάλιση υγείας σε όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας και το οποίο θα εξασφαλίζει τα δικαιώματα των ηλικιωμένων

στο πλαίσιο της εφαρμογής των αρχών της δίκαιης κατανομής του κόστους και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

2. Τιμές των φαρμάκων

Το θέμα αυτό συζητήθηκε και κατά την περσινή σύνοδο και εγείρεται και φέτος καθώς πρόκειται για ένα θέμα το οποίο απασχολεί πολύ έντονα τους ηλικιωμένους, αφού τα φάρμακα τα οποία αγοράζουν από τα φαρμακεία στην Κύπρο είναι πολύ ακριβά σε σύγκριση με αυτά που προμηθεύονται από την Ελλάδα ή άλλες χώρες. Η επιτροπή επισήμανε ότι, παρά τις μειώσεις που εφαρμόστηκαν το 2015, οι τιμές των φαρμάκων εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα υψηλές και αναμένεται από το κράτος η λήψη περαιτέρω μέτρων για την ουσιαστική μείωση της τιμής τους.

3. Λίστες αναμονής

Το θέμα των λιστών αναμονής συζητείται κάθε χρόνο στην Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων και εγείρεται και φέτος, αφού δεν έχει ακόμη επιλυθεί και εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες λίστες αναμονής για συγκεκριμένες ειδικότητες, με κινδύνους για την ίδια τη ζωή ή την επιδείνωση της κατάστασης της υγείας των ασθενών, λόγω της καθυστέρησης στην αντιμετώπιση της πάθησής τους. Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων αναμένει εναγωνίως την υλοποίηση της εξαγγελίας της Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου Υγείας για αγορά υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα, ώστε να εξαντληθούν οι λίστες μέχρι το Δεκέμβριο του 2015.

4. Επαναφορά κοινωνικής κάρτας/ Διαδρομές Λεωφορείων

Το ζήτημα της κατάργησης των δικαιωμάτων της κοινωνικής κάρτας και των προβλημάτων που παρατηρούνται στις μετακινήσεις των ηλικιωμένων και ιδιαίτερα στη μετάβασή τους στα ιατρικά κέντρα απασχόλησε και την περσινή σύνοδο και επαναφέρεται και φέτος, καθώς η πολιτεία δεν έλαβε κανένα μέτρο για απάμβλυνση του προβλήματος αυτού. Τα έξοδα διακίνησης των ηλικιωμένων επιβαρύνουν σημαντικά το πενιχρό βαλάντιό τους, καθώς πολλοί ηλικιωμένοι αλλάζουν δύο ή τρία λεωφορεία για να πάνε στο

νοσοκομείο της επαρχίας τους. Το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, σε συνεννόηση με άλλα αρμόδια υπουργεία, θα πρέπει να επαναξιολογήσει τις διαδρομές που γίνονται από τις διάφορες περιοχές προς τα νοσοκομεία και τα ιατρικά κέντρα, προκειμένου να γίνουν οι κατάλληλες προσαρμογές στα δρομολόγια και έτσι να διευκολυνθούν στις μετακινήσεις τους τόσο οι ηλικιωμένοι όσο και οι υπόλοιποι πολίτες της Δημοκρατίας που χρησιμοποιούν τα λεωφορεία. Η εύκολη πρόσβαση των ηλικιωμένων στα μέσα μαζικής συγκοινωνίας είναι καταλυτικός παράγοντας για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους και την αποφυγή της περιθωριοποίησής τους.

5. Μηχανογράφηση ιατρικών φακέλων

Η επιτροπή τόνισε την ανάγκη επίσπευσης των διαδικασιών για την εισαγωγή της μηχανογράφησης των ιατρικών φακέλων σε όλα τα νοσοκομεία, επειδή η μηχανογράφηση θα συμβάλει στη μείωση της γραφειοκρατίας, στην ασφαλή διαχείριση των φακέλων και στην άμεση ενημέρωση του εξετάζοντος ιατρού για το ιατρικό ιστορικό του κάθε ασθενούς.

6. Παροχή κατ' οίκον νοσηλείας

Η Επιτροπή αποδίδει μεγάλη σημασία στην κατ' οίκον νοσηλεία, η οποία εκεί όπου εφαρμόζεται έχει βελτιώσει ουσιαστικά την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων και τους έχει απαλλάξει από την ταλαιπωρία των μετακινήσεων από και προς τα νοσοκομεία και τα ιατρικά κέντρα. Ως εκ τούτου η κατ' οίκον νοσηλεία θα πρέπει να επεκταθεί, ώστε να καλύπτει όλα τα ηλικιωμένα άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα μετακίνησης. Ταυτόχρονα, η επιτροπή τονίζει την ανάγκη ανάπτυξης από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους συνεργασίας με μη κυβερνητικές οργανώσεις και με την τοπική αυτοδιοίκηση προκειμένου να προσφέρονται κατ' οίκον εξειδικευμένες υπηρεσίες στους ηλικιωμένους και κυρίως σε αυτούς που διαμένουν σε αγροτικές περιοχές.

7. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αναπήρων

Το θέμα αυτό απασχολεί έντονα την Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων. Η παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα άτομα με αναπηρίες θα συμβάλει σημαντικά στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των ατόμων αυτών.

8. Αναγνώριση καρδιοπάθειας ως χρόνιας ασθένειας

Είναι επιτακτική ανάγκη να αναγνωρισθεί από το κράτος και από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας η καρδιόπαθεια ως χρόνια ασθένεια, ώστε οι καρδιοπαθείς να έχουν δικαίωμα άμεσης πρόσβασης στον ειδικό ιατρό, τον καρδιολόγο, χωρίς την ανάγκη παραπεμπτικού από γενικό ιατρό.

9. Κατάλληλη στελέχωση Αγροτικού Ιατρικού Κέντρου Κάτω Πύργου και οποιουδήποτε άλλου αγροτικού κέντρου χρήζει ενίσχυσης

Σε επιστολή του το Κοινοτικό Συμβούλιο Κάτω Πύργου εκφράζει τη διαμαρτυρία του για την προβληματική στελέχωση του αγροτικού ιατρικού κέντρου της κοινότητάς του. Το Υπουργείο Υγείας θα πρέπει άμεσα να επιληφθεί του θέματος αυτού και να στελεχώσει κατάλληλα το εν λόγω κέντρο, καθώς και οποιοδήποτε άλλο απομακρυσμένο κέντρο υγείας χρήζει ενίσχυσης, ώστε οι κάτοικοι των περιοχών αυτών να τυγχάνουν έγκαιρης και ποιοτικής περίθαλψης.

Κλείνοντας, η πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων ανέφερε ότι έχει πλέον θεσμοθετηθεί να ακούγεται η φωνή της τρίτης ηλικίας μια φορά τον χρόνο, παρόντων των υπεύθυνων πολιτικών αρχόντων, μέσα από τις ετήσιες συνόδους της Βουλής των Γερόντων. Τα πιο πάνω αιτήματα κρίθηκαν από την επιτροπή ως τα πλέον σημαντικά, η ικανοποίηση των οποίων θα συμβάλει στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων στην Κύπρο και στην εξασφάλιση ενός επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης. Η ίδια εξέφρασε την ευχαρίστηση της επιτροπής για το ενδιαφέρον και την παρουσία της πολιτείας στις εργασίες της Επιτροπής Υγείας και στη σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, ταυτόχρονα όμως ανέφερε ότι η επιτροπή αναμένει και την υλοποίηση των υποσχέσεων και την ικανοποίηση των αιτημάτων της.

Τοποθετούμενοι στα πιο πάνω αιτήματα, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας που παρευρέθηκαν στη συνεδρία της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων κατέθεσαν γραπτό υπόμνημα στην επιτροπή, στο οποίο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

1. Άμεση εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας

Το θέμα αυτό προχωρά όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί το 2013, με την ετοιμασία σχετικού τροποποιητικού νομοσχεδίου. Στο παρόν στάδιο, ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας, μετά από οδηγίες του Υπουργού Υγείας, επικαιροποιεί το προσχέδιο νομοσχεδίου του 2013 και επιφέρει σε αυτό περιορισμένες αλλαγές/προσαρμογές, χωρίς να αλλάζει με οποιοδήποτε τρόπο ούτε τη φιλοσοφία και τις θεμελιώδεις αρχές του συστήματος ούτε το ρόλο και τις αρμοδιότητες του ΟΑΥ και του Υπουργείου Υγείας. Το ΓΕΣΥ θα είναι κλειστού χαρακτήρα/μονοασφαλιστικό και θα βασίζεται στις θεμελιώδεις αρχές της ελεύθερης επιλογής του παρόχου υγείας, την κοινωνική ισότητα και την αλληλεγγύη, την οικονομική βιωσιμότητα και την καθολική κάλυψη.

Το ΓΕΣΥ θα τεθεί σε εφαρμογή σε δύο (2) φάσεις. Στην πρώτη φάση θα εφαρμοστεί στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, τους ειδικούς ιατρούς, τα φάρμακα και τα κλινικά εργαστήρια και στη δεύτερη φάση στην ενδοοικογενειακή περίθαλψη υγείας, το Τμήμα Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών, τα ασθενοφόρα και τους άλλους επαγγελματίες υγείας.

Το εν λόγω νομοσχέδιο αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων πριν από το τέλος του τρέχοντος χρόνου και αναμένεται ότι εντός του 2017 το ΓΕΣΥ θα είναι σε πλήρη εφαρμογή.

2. Τιμές Φαρμάκων

Τα τελευταία χρόνια το Υπουργείο Υγείας έχει προχωρήσει σε σημαντικές παρεμβάσεις για τη μείωση των τιμών των φαρμάκων στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, τον Αύγουστο του 2014, μετά από συνεννόηση του Υπουργείου Υγείας με τον Παγκόσμιο

Οργανισμό Υγείας πραγματοποιήθηκε από το πανεπιστήμιο London School Of Economics μελέτη για τις τιμές των φαρμάκων στη Κύπρο και κλιμάκιο ακαδημαϊκών του πανεπιστημίου επισκέφτηκε την Κύπρο και είχε σειρά επαφών με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, με σκοπό να αναλύσει την κυπριακή αγορά φαρμάκων και να παραθέσει σειρά εισηγήσεων για βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις στον τομέα αυτό. Στη βάση των πορισμάτων και των εισηγήσεων της μελέτης αυτής, οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας προχώρησαν σε ανάλυση αντικτύπου των διαφόρων εισηγήσεων προκειμένου να ληφθούν οι πλέον ορθές αποφάσεις σχετικά με τη τιμολογιακή πολιτική του κράτους για τα φάρμακα. Ακολούθως εκδόθηκε σχετική γνωστοποίηση με διάταγμα του τέως Υπουργού Υγείας, που τέθηκε σε εφαρμογή στις 29 Ιουνίου του 2015 και που προβλέπει τα ακόλουθα:

1. Οριζόντια μείωση στις χονδρικές τιμές των φαρμάκων κατά 8,5%.
2. Επικαιροποίηση των τιμών του τιμοκαταλόγου ανά έτος και όχι ανά δύο έτη, ως ίσχυε μέχρι τότε, προκειμένου να υιοθετούνται πιο σύντομα τυχόν μειώσεις που παρουσιάζονται στις τιμές των φαρμάκων στην Ευρώπη.
3. Επανεξέταση του μηχανισμού τιμολόγησης των φαρμάκων ανά δύο έτη και όχι ανά τέσσερα έτη, ως ίσχυε προηγουμένως.

Επιπρόσθετα, στις αρχές του 2015 πραγματοποιήθηκε επικαιροποίηση στις τιμές των φαρμάκων, με αποτέλεσμα να επέλθει κατά μέσο όρο 15% μείωση στις τιμές των φαρμάκων στα οποία αφορούσε η επικαιροποίηση. Αθροίζοντας τη μείωση αυτή με εκείνη του 8,5% που εφαρμόστηκε στις 29 Ιουνίου 2015, προκύπτει για τα επηρεαζόμενα από την επικαιροποίηση φάρμακα κατά μέσο όρο μείωση που ανέρχεται περίπου στο 23%. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε ότι, ασθενής με χοληστερόλη και υπέρταση που το 2014 ξόδευε για την αγορά των πολύ γνωστών φαρμάκων Zocor 40mg και Atacand 16mg €55,56, για τα ίδια φάρμακα ξοδεύει τώρα €37,39 και έτσι προκύπτει εξοικονόμηση ύψους 32,7%.

3. Λίστες αναμονής

Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει σημαντικά τον τομέα της υγείας, οι επισκέψεις στα εξωτερικά ιατρεία και η ζήτηση για ακτινοδιαγνωστικές εξετάσεις έχουν αυξηθεί, με αποτέλεσμα το σύστημα υγείας να βρίσκεται στα όριά του, τα δημόσια νοσηλευτήρια να είναι υπερπλήρη και να αδυνατούν να ανταποκριθούν επαρκώς και μέσα σε εύλογο χρόνο στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες του πληθυσμού.

Οι λίστες αναμονής για διάφορες χειρουργικές επεμβάσεις και ακτινοδιαγνωστικές εξετάσεις είναι ένα φλέγον θέμα που προβληματίζει το Υπουργείο Υγείας και για το οποίο απαιτούνται άμεσες λύσεις, για καλύτερη εξυπηρέτηση των ασθενών. Πέραν των εσωτερικών διαδικασιών που ήδη εφαρμόζονται στα δημόσια νοσηλευτήρια, όπως είναι η πλήρης αξιοποίηση του χειρουργικού χρόνου, η μηχανογράφηση των λιστών αναμονής και η συχνή επικαιροποίησή τους, το Υπουργείο Υγείας προχώρησε στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Αποστολή ασθενών σε ιδιωτικά κέντρα για την υποβολή τους σε εξέταση μαγνητικής τομογραφίας με τη μέθοδο του κουπονιού. Αναμένεται ότι μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου του 2015 θα έχουν διενεργηθεί 13 770 εξετάσεις.
2. Υποβολή πρότασης στο Υπουργικό Συμβούλιο για εφαρμογή προγράμματος υπερωριακής απασχόλησης του ιατρικού προσωπικού με στόχο τη μείωση του χρόνου αναμονής για συγκεκριμένες χειρουργικές επεμβάσεις, όπως είναι οι κήλες, η ολική αρθροπλαστική γόνατος και ισχίου και ο καταρράκτης.

5. Μηχανογράφηση ιατρικών φακέλων

Περί τα μέσα του 2016 αναμένεται η κατακύρωση της προσφοράς για την ψηφιοποίηση των φυσικών ιατρικών φακέλων των ασθενών του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και μέχρι το τέλος του 2017 υπολογίζεται να έχει ολοκληρωθεί η ψηφιοποίηση των ιατρικών φακέλων του εν λόγω νοσοκομείου. Ο ψηφιοποιημένος φάκελος μαζί με τον ηλεκτρονικό φάκελο που δημιουργείται από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα

Υγείας (ΟΠΣΥ) θα αποτελέσουν το μηχανογραφημένο ιατρικό φάκελο του ασθενή, ο οποίος θα περιέχει όλο το ιστορικό του ασθενή.

Μετά την ολοκλήρωση του έργου ψηφιοποίησης των ιατρικών φακέλων των ασθενών του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας θα μελετηθεί/προωθηθεί η ψηφιοποίηση των φακέλων και των υπόλοιπων νοσοκομείων.

Με την επέκταση ΟΠΣΥ σε όλα τα νοσοκομεία, που ήδη προωθείται με άλλο διαγωνισμό, και την ψηφιοποίηση όλων των φυσικών ιατρικών φακέλων, θα υπάρχει ολοκληρωμένος μηχανογραφημένος ιατρικός φάκελος με πλήρες ιστορικό για όλους τους ασθενείς που επισκέπτονται τα δημόσια νοσηλευτήρια.

6. Παροχή Κατ' οίκον Νοσηλείας

Η Υπηρεσία της Κατ' Οίκον Νοσηλείας προσφέρεται σήμερα σε όλες τις επαρχίες της ελεύθερης Κύπρου από 32 κοινοτικούς νοσηλευτές και λειτουργεί σε πενθήμερη βάση.

Δικαιούχοι της εν λόγω υπηρεσίας είναι οι κάτοχοι κάρτας νοσηλείας για δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, οι κάτοικοι κοινοτήτων που καλύπτονται γεωγραφικά από την Υπηρεσία Κατ' οίκον Νοσηλείας, άτομα κλινήρη ή με περιορισμένη κινητικότητα και άτομα χωρίς υποστηρικτικό περιβάλλον.

Η κατ' οίκον νοσηλεία απευθύνεται σε:

- άτομα τρίτης ηλικίας που διαμένουν στο σπίτι με διαπιστωμένες ανάγκες για νοσηλευτική φροντίδα
- άτομα με χρόνια παθολογικά νοσήματα ή με ειδικές ανάγκες υγείας
- άτομα με Ιοξεία προβλήματα υγείας, στα οποία μπορεί να προσφερθεί θεραπεία στο σπίτι
- άτομα που χρειάζονται νοσηλευτική φροντίδα στο σπίτι, μετά από παραμονή τους στο νοσοκομείο
- άτομα που χρειάζονται ανακουφιστική φροντίδα ή βρίσκονται στο τελικό στάδιο της ζωής τους.

Επίσης ειδικά εκπαιδευμένοι νοσηλευτές προσφέρουν κατ' οίκον νοσηλεία σε άτομα με μηχανική υποστήριξη της αναπνοής. Η εν λόγω υπηρεσία προσφέρεται από το 2007 και από το Μάιο του 2015 λειτουργεί με βάση όλα τα αστικά δημόσια νοσηλευτήρια. Λειτουργεί σε πενθήμερη βάση εργασίας με επτά νοσηλευτές παγκύπρια.

7. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αναπήρων

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανεξαρτήτως εισοδήματος δικαιούνται οι παραπληγικοί και οι τετραπληγικοί, οι λήπτες δημοσίου βοηθήματος λόγω της αναπηρίας τους (π.χ. κωφοί), οι ανάπηροι αγώνων που λαμβάνουν χορηγήματα από το Ταμείο Ανακούφισης Παθόντων ή άλλο ταμείο που δημιουργήθηκε με βάση τους εκάστοτε ισχύοντες νόμους ή κανονισμούς, οι μαθητές της Σχολής Τυφλών, οι μαθητευόμενοι στο Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων, οι ένοικοι φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, οι ένοικοι ιδρυμάτων για παιδιά με ειδικές ανάγκες που συντηρούνται από φιλανθρωπίες, όπως αυτά εκάστοτε εγκρίνονται από τον Υπουργό Υγείας.

Οι λοιπές κατηγορίες ασθενών με άλλες μορφές αναπηρίας, όπως ασθενείς με κατά πλάκας σκλήρυνση, διάφορα είδη μυοπάθειας ή άλλες συγγενείς σωματικές ανωμαλίες δικαιούνται δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, νοουμένου ότι το οικογενειακό εισόδημά τους δεν υπερβαίνει τις €150.000.

8. Αναγνώριση καρδιοπάθειας ως χρόνιας ασθένειας

Σε όλα τα συστήματα υγείας, η παραπομπή ασθενών στις διάφορες ιατρικές ειδικότητες γίνεται από το γενικό ιατρό, ο οποίος φροντίζει για τη διενέργεια όλων των προαπαιτούμενων εξετάσεων και, αν το κρίνει αναγκαίο, παραπέμπει το περιστατικό στον κατάλληλο ειδικό ιατρό. Στην περίπτωση των καρδιοπαθών, ο γενικός ιατρός προβαίνει σε ιατρική εξέταση του ασθενούς και σε άλλες εξετάσεις, όπως είναι η ακτινογραφία θώρακος και το καρδιογράφημα και, αν το κρίνει αναγκαίο, παραπέμπει τον ασθενή στον

ειδικό καρδιολόγο. Η διαδικασία αυτή λειτουργεί προς όφελος του ασθενούς και παράλληλα συμβάλλει στην αποσυμφόρηση των εξωτερικών ιατρείων καρδιολογίας. Σημειώνεται ότι προωθείται η εφαρμογή του συστήματος αυτού για όλες τις ειδικότητες με τη διαδικασία του ενιαίου παραπεμπτικού.

9. Στελέχωση Αγροτικού Ιατρικού Κέντρου Κάτω Πύργου

Το Κέντρο Υγείας Κάτω Πύργου στελεχώνεται με δύο ιατρούς, τέσσερις νοσηλεύτες, ένα φαρμακοποιό και έναν οδηγό ασθενοφόρου. Το εν λόγω κέντρο λειτουργεί καθημερινά μέχρι τις 15:00 και τις μη εργάσιμες ώρες λειτουργεί με το σύστημα αναμονής και κλήσης. Το Υπουργείο Υγείας απέστειλε προσωρινά και τρίτο έμπειρο ιατρό για να εκπαιδεύσει τους δύο ιατρούς του κέντρου σε θέματα επείγουσας αντιμετώπισης καρδιολογικών περιστατικών, επειδή το κέντρο βρίσκεται σε μια απομονωμένη περιοχή και δεν υπάρχει η δυνατότητα τοποθέτησης σ' αυτό ειδικού καρδιολόγου.

Το Κέντρο Υγείας Κάτω Πύργου όπως και αυτό της Ευρύχου είναι τα μοναδικά αγροτικά κέντρα παγκύπρια που στελεχώνονται με μόνιμο οδηγό ασθενοφόρου για αντιμετώπιση των επειγόντων περιστατικών.

Στο στάδιο της διεξαγωγής της συζήτησης, οι βουλευτές μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας κ. Νίκος Νουρής, Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου, Ειρήνη Χαραλαμπίδου και Αθηνά Κυριακίδου συγχάρηκαν τα μέλη της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για την εποικοδομητική συζήτηση, για την οργανωμένη προώθηση των αιτημάτων των ηλικιωμένων και τη συλλογική διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Σύμφωνα με τους ίδιους, η ευθύνη για την μη εισαγωγή μέχρι στιγμής ενός εθνικού συστήματος υγείας βαρύνει όλες τις εκάστοτε κυβερνήσεις, οι οποίες διαχρονικά δεν προχώρησαν στις απαραίτητες πολιτικές αποφάσεις για την υλοποίηση του ΓΕΣΥ. Περαιτέρω, οι πιο πάνω βουλευτές τόνισαν ότι τα θέματα υγείας θα πρέπει να βρίσκονται υψηλά στις προτεραιότητες της εκτελεστικής εξουσίας και το Υπουργείο Υγείας θα πρέπει να μελετήσει τα αιτήματα των ηλικιωμένων και στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων του κράτους

να καταβάλει κάθε προσπάθεια προς ικανοποίησή τους. Τέλος, οι ίδιοι βουλευτές δήλωσαν ότι τα προβλήματα που εγείρονται κατά τη φετινή σύνοδο είναι διαχρονικά και ότι η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας τα παρακολουθεί και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της για την προώθηση της επίλυσής τους και ότι το ίδιο θα πράξει και φέτος.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων εισηγείται προς την ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων τα ακόλουθα:

- 1. Άμεση εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας, στη βάση ενός κλειστού συστήματος.**
- 2. Περαιτέρω μείωση των τιμών των φαρμάκων.**
- 3. Μείωση των λιστών αναμονής.**
- 4. Βελτίωση των δρομολογίων των λεωφορείων, έτσι ώστε να υπάρχει εύκολη πρόσβαση των ασθενών στα νοσοκομεία και στα ιατρικά κέντρα και επαναφορά των δικαιωμάτων της κοινωνικής κάρτας.**
- 5. Πλήρη μηχανογράφηση των ιατρικών φακέλων των ασθενών.**
- 6. Επέκταση της παροχής κατ' οίκον νοσηλείας, ώστε να καλύπτει όλους τους ηλικιωμένους που διαμένουν σε απομονωμένες αγροτικές περιοχές.**
- 7. Παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε όλα τα άτομα με αναπηρίες.**
- 8. Αναγνώριση της καρδιοπάθειας ως χρόνιας ασθένειας, ώστε οι καρδιοπαθείς να έχουν δικαίωμα απευθείας πρόσβασης στον ειδικό ιατρό.**
- 9. Κατάλληλη στελέχωση του Αγροτικού Ιατρικού Κέντρου Κάτω Πύργου και οποιουδήποτε άλλου αγροτικού κέντρου χρήζει ενίσχυσης.**

Εκ μέρους όλων, ευχαριστώ τον Πρόεδρο και τους λειτουργούς της Βουλής των Αντιπροσώπων και όλους όσους συνέβαλαν στη διοργάνωση αυτής της Συνόδου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Φυσεντζίδου.

Καλώ τώρα στο βήμα τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων κ. Βλάμη Ζαβρό για τη δική του παρέμβαση.

(Κατάλογος με τους εκπροσώπους των Υπουργείου που θα κάνουν παρεμβάσεις
επισυνάπτεται ως Παράρτημα II.)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ:

(ΒΛ. ΖΑΒΡΟΣ)

Θα ήθελα να μεταφέρω τις ευχαριστίες του Υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων για όσα έχετε προσφέρει στον τόπο και για την πρόσκληση.

Στόχος του υπουργείου είναι η βέλτιστη παροχή υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και προτεραιότητα του υπουργείου είναι η εξασφάλιση της ποιότητας ζωής που αξίζει στα άτομα της τρίτης ηλικίας. Ως εκ τούτου, η πρώτη ενέργεια του Υπουργού Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων ήταν η μεταφορά της αναθέτουσας αρχής στη διοίκηση του υπουργείου για καλύτερο συντονισμό και έλεγχο της υπηρεσίας.

Ενέργειες που έχουν γίνει μέχρι τώρα είναι η προκήρυξη διαγωνισμού για την εγκατάσταση συστημάτων τηλεματικής, η οποία προκήρυξη διαγωνισμού εκκρεμεί στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και περιμένουμε την απόφασή της. Η βελτιστοποίηση των διαδρομών που, απ' ό,τι κατανοούμε είναι θέμα που «καίει» τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Έχει γίνει η μελέτη της βελτιστοποίησης των διαδρομών. Έχει γίνει ήδη η εφαρμογή της βελτιστοποίησης σε μια επαρχία. Αναμένουμε και την κατακύρωση της προσφοράς για τις εγκαταστάσεις των συστημάτων τηλεματικής, για να μπορέσουμε να το εφαρμόσουμε ολοκληρωτικά στις υπόλοιπες πόλεις. Ήδη το εφαρμόζουμε όμως τμηματικά και στοχευμένα έχουμε ήδη αρκετά δρομολόγια τα οποία εξυπηρετούν τα κέντρα υγείας με τις υφιστάμενες διαδρομές και είναι καθημερινή η εργασία της ομάδας που

υπάρχει στο υπουργείο για βελτίωση της υπηρεσίας και των διαδρομών και των δρομολογίων.

Σημειώνω ότι το υπουργείο είναι πάντα ανοικτό σε προτάσεις και εισηγήσεις που έχουν πάντα ως στόχο τη βελτίωση της υπηρεσίας και ως εκ τούτου, σας καλούμε να τις υποβάλλετε ανάλογα.

Ετοιμάζουμε ήδη όρους διαγωνισμού για την αγορά καινούριων προσβάσιμων λεωφορείων και αναμένουμε τον επόμενο χρόνο να είναι στους δρόμους. Ήδη υπάρχει υπηρεσία εναλλακτικής μεταφοράς επιβατών, οι οποίοι έχουν κινητικές δυσκολίες ή δυσκολία πρόσβασης σ' όλες τις πόλεις, εκτός από μια επαρχία που και γι' αυτό είμαστε στο δρόμο για να το επιλύσουμε. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ήδη γίνεται ως σημαντική υποχρέωση απ' όλες τις εταιρείες η ανάλογη εκπαίδευση στους οδηγούς και στο προσωπικό τους για αντιμετώπιση προβλημάτων που έχουν σχέση με άτομα με κινητικά προβλήματα ή με προβλήματα πρόσβασης στα λεωφορεία.

Τώρα όσον αφορά το θέμα της Κοινωνικής Κάρτας, απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι, είναι μνημονιακή υποχρέωση του κράτους και ως εκ τούτου θα πρέπει να υπάρξει σχετικό αίτημα στους δανειστές για αλλαγή των όρων του μνημονίου. Θεωρώ ότι το αίτημά σας αυτό θα διαβιβαστεί από την Ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων στα αρμόδια υπουργεία για τις ενέργειές τους και ως εκ τούτου αναμένουμε το αίτημά σας, για να το προωθήσουμε αναλόγως.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε τον κ. Ζαβρό.

Και τώρα θα ακολουθήσει συζήτηση, με βάση τον κατάλογο ομιλητών που έχετε συμπληρώσει και οι οποίοι είναι έξι, και την οποία θα διευθύνει η κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά που θα προεδρεύσει, διότι λυπούμαι που θα αποχωρήσω, αλλά πρέπει. Και στη συνέχεια είναι το υπόλοιπο πρόγραμμα της συνεδρίας αυτής.

Ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συνεργασία σας.

Ο πρώτος που μπορεί να έρθει είναι ο κ. Γεώργιος Λουκά, που είναι εκπρόσωπος του Συνδέσμου Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Παρακαλώ.

(Στο σημείο αυτό τον Προεδρεύοντα αντικατέστησε στην έδρα η βουλευτής κ. Σκευή Κούτρα Κουκουμά.)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:

(Γ. ΛΟΥΚΑ)

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι, βουλευτές, βουλευτίνες,

Γεώργιος Λουκά, πρόεδρος του Συνδέσμου Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Τα προβλήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των ηλικιωμένων, που συμπεριλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της 17^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων είναι επαναδιατύπωση των αιτημάτων μας των προηγούμενων χρόνων και δυστυχώς παραμένουν άλυτα εδώ και δεκαετίες, παρά τις υποσχέσεις των αρμόδιων υπουργών και λειτουργών του Υπουργείου Υγείας -και αναφέρομαι και στις προηγούμενες κυβερνήσεις όχι μόνο στη σημερινή. Απαιτούμε και δεν απαιτούμε την άμεση εφαρμογή του ΓΕΣΥ ως μέτρου κοινωνικής δικαιοσύνης.

Οι λίστες αναμονής, παρά τις υποσχέσεις των αρμοδίων, δεν έχουν εκλείψει. Απεναντίας, ο χρόνος αναμονής για χειρουργικές επεμβάσεις στην Οφθαλμολογική Κλινική έχει μεγαλώσει ακόμα πιο πολύ. Ο χρόνος για επίσκεψη του ασθενούς στο γιατρό κάθε έξι μήνες εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την υγεία του. Και εξηγούμαι: Υπάρχουν άτομα που έχουν πίεση στα μάτια. Εάν δεν παρακολουθούνται από το γιατρό τακτικά, υπάρχει ο κίνδυνος να χάσουν το φως τους και ήδη έχουμε τέτοιες περιπτώσεις. Ένα άλλο σημείο,

τα φάρμακα που συνταγογραφούνται από τους γιατρούς για δύο μήνες, αρκούν μόνο για δύο εβδομάδες. Άρα υπάρχει και εδώ σοβαρό πρόβλημα.

Με αυτά τα δεδομένα, δεν υπάρχει καμιά βελτίωση στην περίθαλψη των ασθενών και όλα τα προβλήματα παραμένουν άλυτα, γι' αυτό επιβάλλεται όπως το κράτος τα επιλύσει σύντομα.

Ένα άλλο εξίσου σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε εμείς οι συνταξιούχοι, αλλά και οι εργαζόμενοι, είναι οι αποκοπές από τις συντάξεις, όπως η έκτακτη εισφορά, η μείωση των απολαβών, η εισφορά για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, που συμποσούνται σε ένα ποσό 20% των συντάξεών μας. Επιπλέον, η κυβέρνηση έχει επιβάλει το χαράτσι για φορολογία της ακίνητης ιδιοκτησίας, η οποία έχει πολύ δυσμενείς επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο του λαού μας. Γι' αυτό επιβάλλεται όπως το κράτος, το ταχύτερο δυνατόν, μειώσει τις αποκοπές από τους μισθούς και τερματίσει τις φορολογίες το ταχύτερο δυνατόν. Σύμφωνα με δηλώσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργού Οικονομικών και άλλων αρμοδίων, η Κύπρος έχει μπει σε πορεία ανάκαμψης της οικονομίας και έχουν υποσχεθεί ότι σύντομα θα τερματιστούν οι μειώσεις απολαβών και οι φορολογίες.

Και τελειώνω.

Ο κυπριακός λαός δεν έχει νιώσει αυτή την αλλαγή για βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης και εξακολουθεί να δυσπραγεί. Δεν είναι δυνατό να ευημερούν οι αριθμοί και να δυστυχούν οι πολίτες. Οι ηλικιωμένοι μας, ο κυπριακός λαός, τότε μόνο θα ανασάνουν όταν επιλυθούν τα προβλήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και τερματιστούν οι μνημονιακές μειώσεις μισθών και οι έκτακτες φορολογίες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(ΣΚ. ΚΟΥΤΡΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑ)

Ευχαριστώ, κύριε Λουκά.

Να σας καλωσορίσω και εγώ με τη σειρά μου στη Βουλή. Να εκφράσω τη μεγάλη μου τιμή που έχω τη δυνατότητα να είμαι μαζί σας και να προεδρεύω του υπόλοιπου της Συνόδου σας.

Τώρα το λόγο θα δώσω στον κ. Νίκο Λεοντίου από τον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ:

(Ν. ΛΕΟΝΤΙΟΥ)

Δεν έχω δηλώσει συμμετοχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ τότε.

Ο κ. Αντρέας Καννάουρος από μέρους του Αντιναρκωτικού Συνδέσμου.

Ναι, κύριε Καννάουρε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ:

(Α. ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΣ)

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Είναι η πρώτη παρουσία μου σ' αυτό το σώμα, αλλά είμαι βέβαιος ότι η συμβολή αυτού του σώματος της Βουλής των Γερόντων στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των ηλικιωμένων είναι πάρα πολύ σημαντική.

θεωρούσα ότι οι δύο εκθέσεις θα μπορούσαν να αναγνωσθούν η μία κατόπιν της άλλης και να γίνει μία συζήτηση. Όλοι που παίρνουν το λόγο αναφέρονται και στο πρώτο και στο δεύτερο θέμα. Και μπορούσαμε να αυξήσουμε το ενάμιση λεπτό για τις παρεμβάσεις σε δύο ή δυόμισι λεπτά και θα κερδίζαμε και χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Έχετε δίκαιο. Αυτή ήταν η ρύθμιση, αντιλαμβάνομαι, που έγινε με τις υπηρεσίες της Βουλής. Δεν είναι κάτι που το επέλεξα...

Α. ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΣ:

Αυτή είναι η άποψή μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Καννάουρε.

A. ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΣ:

Διάβασα τα πρακτικά της περσινής συνόδου και διαπιστώνω ένα πράγμα. Δεν είμαι απ' εκείνους που μηδενίζουν τις οποιοσδήποτε θετικές ενέργειες του κράτους, των φορέων του, των υπουργείων κ.λπ.

Από τη μελέτη της έκθεσης της περσινής συνόδου, διαπιστώνω ότι τα ίδια προβλήματα συζητούνται τώρα και χρόνια και παραμένουν άλυτα. Αν συγκρίνουμε τα συν και τα πλην αυτής της περιόδου που ανασκοπούμε όλο τον τελευταίο χρόνο, θα διαπιστώσουμε ότι τα πλην υπερτερούν δυστυχώς.

Εκείνο που νομίζω ότι χρειάζεται, πρέπει να γίνουμε πιο πρακτικοί, πιο συγκεκριμένοι. Τα προβλήματα, τα αιτήματα, οι αξιώσεις των ηλικιωμένων είναι διατυπωμένα, σκορπισμένα στις δύο εκθέσεις. **Εισηγούμαι να συμπτυχθούν σε ένα μνημόνιο. Οι δύο επιτροπές να καθίσουν κάτω μαζί και να ετοιμάσουν ένα μνημόνιο μέσα στο οποίο θα ιεραρχήσουν και θα κωδικοποιήσουν όλα τα αιτήματα της Βουλής των Γερόντων, των ηλικιωμένων, και μια αντιπροσωπεία από τους προέδρους και άλλα μέλη των δύο επιτροπών -από το Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων- να επιδώσει αυτό το μνημόνιο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στον Πρόεδρο της Βουλής, στους υπουργούς και άλλους αρμόδιους φορείς με την αξίωση αυτά τα προβλήματα να προωθηθούν προς τη λύση τους το ταχύτερο. Δεν αισιοδοξώ ότι θα λυθούν εύκολα αυτά τα προβλήματα.**

Η έκθεση που διαβάστηκε από την επιτροπή Υγείας, του Υπουργείου Υγείας, ωραιοποιεί φοβερά την κατάσταση. Ειλικρινά, την ωραιοποιεί. Δεν ξέρω γιατί... Η ίδια η επιτροπή διαπιστώνει όλα εκείνα τα προβλήματα. Στο ιατρικό κέντρο του Κάτω Πύργου,

τοπικά η κοινότητα παραπονείται. Το Υπουργείο Υγείας την ωραιοποιεί, ως να μην υπάρχει κανένα πρόβλημα. Οι τιμές των φαρμάκων... Μένω κατάπληκτος, αυτή η ωραιοποίηση που γίνεται όσον αφορά τη μείωση. Έχω υπόψη μου συγκεκριμένα φάρμακα που αυξήθηκε η τιμή τους. Φάρμακο που πωλείτο €20 μειώθηκε μεν η τιμή του κατά 12%, 14% ή 10%, ταυτόχρονα μειώθηκε και η επιδότηση του κράτους από 30% σε 17%! Και ο φαρμακοποιός μου είπε ότι είναι πιο ακριβό τώρα το φάρμακο. Σημαντικότερο φάρμακο που αφορά την τύφλωση. Άρα να μην ωραιοποιούμε τις καταστάσεις.

Επιμένω στη σύνταξη ενός μνημονίου και την προγραμματισμένη προώθησή του στις αρμόδιες αρχές και να κάνουμε έλεγχο, σύγκριση, τι ζητούσαν οι συνταξιούχοι αυτά τα χρόνια, οι ηλικιωμένοι, τι εφαρμόστηκε, τι δεν εφαρμόστηκε, τι απομένει να λυθεί.

Εκτός από το σκέλος των αιτημάτων, των απαιτήσεων για πιο ανθρώπινη κοινωνική ζωή των συνταξιούχων, πρέπει να κοιτάξουμε και μια δεύτερη πτυχή όσον αφορά τη ζωή των ηλικιωμένων, την περιθωριοποίηση. Οι ηλικιωμένοι είναι ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού, 13% σήμερα. Τα επόμενα χρόνια μπορεί να αυξηθεί στο 14%-15%, με τη γήρανση του πληθυσμού. Πόσες χιλιάδες επιστήμονες, διπλωμάτες, οικονομολόγοι, πνευματικοί άνθρωποι στην ηλικία πέραν των 65 ετών έχουν περιθωριοποιηθεί και αχρηστευθεί; Είναι μια συσσωρευμένη γνώση, πείρα, σοφία δεκάδων χρόνων, που οφείλει η πολιτεία να αξιοποιήσει. Όχι με αντιπαροχές, αλλά πιστεύω ότι θα είναι μια συμβολή στη βελτίωση της ποιότητας των ανθρώπων αυτών, αλλά και μια συμβολή στην κοινωνία. **Εισηγούμαι το Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων, να οργανώσουν σύντομα ένα συνέδριο με ένα μοναδικό θέμα: η αξιοποίηση των χιλιάδων ηλικιωμένων, η αξιοποίηση της γνώσης, της πείρας, της σοφίας χιλιάδων ανθρώπων που βρίσκονται στο περιθώριο. Είναι ένας πλούτος σημαντικός, όπως είναι και ο πλούτος της ΑΟΖ μας.**

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Καννάουρε.

Το λόγο τώρα θα δώσω στην κ. Κάτια Λουκά από μέρους της ΕΚΥΣΥ.

Σίγουρα πολύ σημαντικές οι εισηγήσεις σας, κύριε Καννάουρε. Θεωρώ ότι η Βουλή των Γερόντων μπορεί να τις αξιοποιήσει και να δει πραγματικά τούτη την πτυχή της ποιότητας και της αξιοποίησης της εμπειρίας, όπως έχετε πει και εσείς, των ηλικιωμένων κάθε επαγγελματικής ομάδας.

Η κ. Κάτια Λουκά από μέρους της ΕΚΥΣΥ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΚΥΣΥ ΚΑΪΜΑΚΛΙΟΥ:

(Κ. ΛΟΥΚΑ)

Αγαπητή Πρόεδρε της Βουλής των Γερόντων,

Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες,

Είμαι η Κάτια Λουκά, η γραμματέας της ΕΚΥΣΥ Καΐμακλίου. Εμείς εις το Καΐμακλί έχουμε ένα σπίτι της ΕΚΥΣΥ και ζούμε καθημερινά τα προβλήματα των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας, ειδικά των χαμηλοσυνταξιούχων με €500 ή €600 το μήνα, που δυσκολεύονται να πάνε στο νοσοκομείο, όποτε χρειάζονται, γιατί τα εισοδήματά τους δεν τους το επιτρέπουν και υποφέρουν. Όταν θέλουν, για να εγγραφούν €3 ή €6 και €5 για τα φάρμακα και πολλοί παίρνουν και ταξί για να πάνε στο νοσοκομείο, αν έχουν και καμιά ανάλυση, άλλο κόστος. Αν μερικοί από τους ηλικιωμένους μας εγγραφούν για αλλαγή γόνατος ή καταρράκτη, τότε περιμένουν ένα ή ενάμιση χρόνο να τους ειδοποιήσουν και έχουμε ζωντανά παραδείγματα που η απάντηση έρχεται μετά το θάνατο. Δεν είναι κρίμα να βλέπουμε ανθρώπους που διένυσαν ολόκληρη τη ζωή τους στα μεταλλεία και στις σκαλωσιές και περίμεναν μία αξιοπρεπέστατη ζωή στα γηρατειά τους, να μην την έχουν;

Εμείς ως ΕΚΥΣΥ ζητούμε από την κυβέρνηση και τα αρμόδια σώματα να δουν με ευαισθησία τα προβλήματα των συνταξιούχων μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Λουκά.

Το λόγο έχει ο κ. Γαβριήλ Γαβριηλίδης, από μέρους του Παγκύπριου Συνδέσμου Αφυπηρετησάντων Υπαλλήλων της Τράπεζας Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ:

(Γ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ)

Κυρία Πρόεδρε,

Παρακολουθώντας κάποιος τη σημερινή Σύνοδο της Βουλής, θα διαπιστώσει ασφαλώς ότι πρόκειται για μια από τα ίδια καθεχρονικά. Στην προκαταρκτική συνεδρία της Επιτροπής Υγείας, που προηγήθηκε της σημερινής Βουλής, εισηγήθηκα όπως παρουσιαστεί ενώπιόν μας μια λίστα που να καταγράφει το τι έχει γίνει μέχρι σήμερα σχετικά με τα επαναλαμβανόμενα αιτήματά μας για δεκαεπτά ολόκληρα χρόνια. Αυτό δυστυχώς είναι ένα από τα θέματα το οποίο φαίνεται ότι βάλλουμε από το ένα και βγάζουμε από το άλλο, όσοι παρευρίσκονταν και πού φτάνουν αυτά τα αιτήματα κ.τ.λ. Για να δει όμως κανείς πόσο λαμβανόμαστε υπόψη, θα διαπιστώσει πολύ εύκολα το γεγονός ότι αυτοί που πρέπει να ακούσουν τις απόψεις και εισηγήσεις μας, περιμένουν το διάλειμμα για να φύγουν. Ήρθαν εδώ -τυπική υποχρέωση- έφυγαν. Θα μου πείτε ότι όλα αυτά καταγράφονται. Καταγράφονται, διερωτάται κάποιος, για τον κάλαθο των αχρήστων ή για το αρχείο; Και είναι να διερωτάται κάποιος εάν η Σύνοδος μια φορά το χρόνο αξίζει τον κόπο ή αποτελεί πραγματικό χάσιμο χρόνου. Είναι σαν να σύρουμε αυγά στον τοίχο!

Κάπου ο Πρόεδρος της Βουλής συνέδεσε το θέμα της μη επίλυσης των βασικών τουλάχιστον αιτημάτων μας με την οικονομική κρίση. Και αυτό δεν είναι δυνατό να γίνει αποδεκτό από εμάς, εφόσον τα προβλήματά μας, αντί να αντιμετωπίζονται, διογκώνονται. Για παράδειγμα, οι λίστες αναμονής αυξήθηκαν από οκτώ μέχρι δώδεκα μήνες. Και είναι

σαν να σύρουμε αυγά στον τοίχο, επαναλαμβάνω, και κανένας δεν καταλαβαίνει τίποτε!
Τότε γιατί ερχόμαστε εδώ και θέτουμε κατ' επανάληψη αυτά τα θέματα;

Πέραν των πιο πάνω, θεωρώ πολύ σημαντικό το γεγονός όπως εξετασθεί η ενίσχυση των περιφερειακών κέντρων υγείας, σε μερικά τουλάχιστον, αν όχι σε όλα, με γιατρούς, για να λειτουργούν και τα απογεύματα, τόσο για την αποσυμφόρηση των Πρώτων Βοηθειών όσο και για να μπορούν οι συνταξιούχοι να παίρνουν τα φάρμακά τους, εφόσον τα πρωινά είναι αδύνατο να τους διακινούν τα παιδιά τους.

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Γαβριηλίδη.

Το λόγο έχει ο κ. Παρασκευάς Σαμάρας από μέρους της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Γαβριηλίδη.

Το λόγο έχει ο κ. Παρασκευάς Σαμάρας από μέρους της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(Π. ΣΑΜΑΡΑΣ)

Κυρία Πρόεδρε, νομίζω έχει γίνει κάποιο λάθος στη λίστα, είναι στην επόμενη λίστα που θέλω να μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Τότε θα προχωρήσουμε στην έγκριση και την ψήφιση της έκθεσης της Επιτροπής Υγείας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Κυρία Πρόεδρε, εγώ δεν είμαι στη λίστα, αλλά θέλω να μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Μου έχουν δώσει εδώ τη λίστα για όσους έχουν δηλώσει να μιλήσουν.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Ναι, αλλά μετά που μίλησαν για το Σχέδιο Υγείας κ.λπ., έχω μερικές ερωτήσεις πάνω σε αυτό το οποίο διαβάστηκε. Δεν μπορώ να τις πω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Από εσάς εξαρτάται αν θα ολοκληρώσουμε στην ώρα που έχετε στη διάθεσή σας. Εμάς δε μας ενοχλεί. Αν συμφωνείτε όλοι ότι θα ανοίξουμε τον κατάλογο των ομιλητών για να μιλήσουν και άλλοι που πιθανόν να έχουν ενδιαφερθεί στην πορεία... νομίζω είναι σωστή η εισήγηση που ακούστηκε να μείνουμε στο τέλος. Εκτός αν διαφωνείτε τόσο έτσι που να μην ψηφίσετε...

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Τώρα μας ζητάτε να το εγκρίνουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Θα τεθεί υπό έγκριση τώρα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Ναι, αλλά αυτό το πράγμα που ζητάτε για να το εγκρίνω, έχω κάποια ερωτήματα, κάποιες διευκρινίσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Υπάρχει άλλος που θέλει να κάμει παρέμβαση στα θέματα της πρώτης συνόδου, επί των θεμάτων υγείας;

Παρακαλώ, πείτε μας. Έχετε το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Στη σελίδα 9 και 10 της έκθεσης της Επιτροπής Υγείας που αναφέρει για την κατ' οίκον νοσηλεία. Στη σελίδα 10 συγκεκριμένα. Στην τελευταία παράγραφο λέει: «Η εν λόγω υπηρεσία... λειτουργεί με βάση όλα τα αστικά δημόσια νοσηλευτήρια. Λειτουργεί σε πενθήμερη βάση εργασίας με επτά νοσηλευτές παγκύπρια.». Δηλαδή, ένας που πάει, που του παρέχουν τη μηχανική υποστήριξη αναπνοής σταματά να αναπνέει το Σαββατοκύριακο και περιμένει τη Δευτέρα να αναπνεύσει ξανά;

Τούτο εδώ πρέπει να διευκρινιστεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αντιλαμβάνομαι ότι -δεν ξέρω αν υπάρχει εδώ εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας- η παρατήρηση αυτή και η θέση αυτή έχει εκφραστεί από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Όταν συντάχθηκε η έκθεση, στη συνεδρία της 22^{ας} Οκτωβρίου, ήμουν παρών και αυτό το πράγμα δεν υπήρχε μέσα ούτε λέχθηκε κατά τη συνεδρία εκείνη, γι' αυτό τώρα μου προξενεί απορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αυτή είναι η θέση του Υπουργείου Υγείας, είναι κάτι που υπάρχει. Αν δεν έτυχε να γίνει αναφορά γιατί υπήρχε σε γραπτό υπόμνημα, πιθανόν να περιλήφθηκε στην πορεία μέσα από το γραπτό υπόμνημα. Εγώ θα προχωρήσω και θα θέσω την έκθεση υπό έγκριση για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Σας παρακαλώ, πρέπει να μπει το σημείωμα αυτό στο Υπουργείο Υγείας για να το διευκρινίσει. Δεν μπορούμε να το εγκρίνουμε. Μπορεί να ακούστηκε λίγο γελοίο με τον τρόπο που το είπα, δηλαδή υποστηρίζουν κάποιοι τις πέντε μέρες, τις άλλες δύο τι γίνεται;
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Κύριε Πιτσιλλίδη, να επαναλάβω. Εάν προσέξετε στην έκθεση περιλαμβάνονται αυτά στη θέση του Υπουργείου Υγείας. Είναι το Υπουργείο Υγείας που λέει αυτό το πράγμα. Εάν το θεωρείτε γελοίο ή εάν θεωρείτε ότι δεν είναι ικανοποιητικοί οι επτά νοσηλευτές, για παράδειγμα, γιατί πραγματικά προκαλεί λίγο το επτά νοσηλευτές παγκύπρια πρέπει να αντιμετωπίσουν και να εξυπηρετήσουν αντιλαμβανόμενοι πάρα πολλούς ασθενείς. Γι' αυτό θα προχωρήσω και θα βάλω την έκθεση υπό έγκριση και το θέμα να παραμείνει για διευκρίνιση ή ακόμη και ως Βουλή των Γερόντων να εισηγηθείτε στο Υπουργείο Υγείας και να απαιτήσετε ότι αυτό το πράγμα είναι «πολύ περιορισμένο», δεν μπορεί να ανταποκριθεί και δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τους σκοπούς και τις απαιτήσεις αν θέλετε που έχουν οι άνθρωποι που τη χρειάζονται.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤ. ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Να γραφτεί στα πρακτικά η παρατήρησή μου παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Μου υποδεικνύουν εδώ ότι έτσι θα γινόταν, όλα τα πρακτικά θα υποβληθούν στο Υπουργείο Υγείας, όμως πέραν από τα πρακτικά που μπορεί να περάσει έτσι απαραίτητο, εάν κρίνετε ως Βουλή των Γερόντων ότι αυτό το θέμα δεν εξυπηρετεί, δεν είναι αυτή η τοποθέτηση που έχει το Υπουργείο, αυτή η υπηρεσία που προσφέρει το Υπουργείο, από εσάς εξαρτάται να κινηθείτε, να στείλετε επιστολές, να κάμετε οποιεσδήποτε άλλες παραστάσεις για να ενημερώσετε ότι δε σας ικανοποιεί αυτό το θέμα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(ΚΛΑΙΛΙΑ ΣΚΟΤΕΙΝΟΥ)

Αν μπορώ να κάμω μια εισήγηση για να λύσουμε το πρόβλημα. Τις εισηγήσεις που είναι στο τέλος της έκθεσης (Δεν ακούγεται καθαρά)...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Η κ. Κλαίλια Σκοτεινού, έχει βάλει μια εισήγηση και θα τη δούμε στην πορεία. Περιλαμβάνονται οι εισηγήσεις. Έχει τελειώσει η συζήτηση, δε θα το συζητήσουμε άλλο. Ως Βουλή των Γερόντων όλα όσα το Υπουργείο Υγείας ή άλλες υπηρεσίες παρουσιάζουν στις θέσεις τους για την εξυπηρέτησή σας, αν δεν σας ικανοποιεί, να προχωρήσετε σε διαβήματα. Εγώ θεωρώ ότι υπάρχουν και άλλα πράγματα για τα οποία δεν πρέπει να είσαστε ικανοποιημένοι, αλλά είναι θέμα απόψεων δικών σας.

Λοιπόν, πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έκθεσης όπως έχει κατατεθεί;

Παρακαλώ τους γραμματείς να καταμετρήσουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ:

.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Η έκθεση της Επιτροπής Υγείας εγκρίνεται με μία ψήφο εναντίον, μία αποχή. Δεν έχω τον αριθμό των παρόντων για να πούμε και τον αριθμό που είναι υπέρ. Μετά να καταγραφεί παρακαλώ.

Προχωρούμε τώρα στο έβδομο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Η Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Ηλικιωμένων», σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια.

Η κ. Αλέκα Γράβαρη Πρέκα, είναι η πρόεδρος της επιτροπής και παρακαλώ να διαβάσει την έκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

(Α. ΓΡΑΒΑΡΗ ΠΡΕΚΑ)

Κυρία Κουκουμά, ευχαριστούμε που είσαστε μαζί μας. Συγχαρώστε με αλλά το έχω πολύ μεγάλη ανάγκη να πω ότι για πρώτη φορά στα δεκαεπτά χρόνια της Βουλής των Γερόντων έχουμε γυναικοκρατία απίστευτη. Γυναίκα πρόεδρος στη μια επιτροπή, γυναίκα στην άλλη, γυναίκα στην Κυπριακή Παιδοβουλή και γυναίκα συντονίζει τώρα. Εδώ θα έπρεπε να χαρούν κάποιες ονόματα να μη λέμε, που κάποτε σε χρόνια ανύποπτα ξεκίνησαν παλεύοντας για κάποια κοινωνική δικαιοσύνη.

(Διαβάζει τη σχετική έκθεση)

Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Η Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των Ηλικιωμένων», σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια»

Παρόντες:

Αλέκα Γράβαρη Πρέκα, πρόεδρος	Μαρίνα Τσαγγαρίδου
Ανδρέας Κωνσταντινίδης	Μενέλαος Κουζούπης
Ανδρούλα Πασχαλίδου	Μιχαλάκης Γεωργίου
Ανδρέας Χατζημάρκου	Πέτρος Θεοφάνους
Ανδρούλα Γρηγορίου	Στέλιος Μνάσωνος
Αντώνιος Κ. Δημητριάδης	Σωτήρης Παύλου
Κώστας Ματσουκάρης	Τάσος Παπαθωμάς
Γεώργιος Χριστοφίνας	Χρίστος Κούζης

Δήμος Γιάγκου

Χαράλαμπος Κωνσταντίνου

Έλση Ουτιτζιάν

Κώστας Σκαρπάρης

Μάρω Ανδρεάδη

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2015. Στα πλαίσια της συνεδρίασης αυτής παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Παρέστησαν επίσης ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Αντρέας Φακοντής και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά, κ. Νίκος Νουρής και κ. Άγγελος Βότσης.

A. Εισαγωγή

Εισάγοντας το υπό αναφορά θέμα η πρόεδρος της επιτροπής κ. Αλέκα Γράβαρη Πρέκα δήλωσε ότι για φέτος επιλέγηκε το θέμα που αφορά τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ηλικιωμένων, η οποία όμως για να βελτιωθεί θα πρέπει πρώτα να υπάρχει η δυνατότητα να καταστεί εφικτή η βελτίωση της ποιότητας ζωής ολόκληρου του κοινωνικού συνόλου.

Σύμφωνα με την πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, είναι παραδεκτό ότι καταβάλλονται έντονες προσπάθειες για βελτίωση των οικονομικών του κράτους και τήρηση των όρων που εξασφαλίζουν τη δανειοδότηση, ώστε να καταστεί δυνατή η έξοδος από το μνημόνιο, με θετική ανταπόκριση από τους θεσμούς και με βήματα αναβάθμισης της εικόνας της Κύπρου γενικότερα. Επίσης η μικρή έστω μείωση της ανεργίας είναι παρήγορη, ωστόσο είναι απογοητευτικά τα αποτελέσματα ερευνών που διεξάγονται για την οικονομική κατάσταση, όπως αυτή διαμορφώνεται στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης.

Ειδικότερα, λιγοστεύουν τα κοινωνικά παντοπωλεία, αντιμετωπίζονται πιο αποτελεσματικά οι ανάγκες του κυπριακού λαού που εξακολουθεί ακόμη σε μεγάλο βαθμό

να υφίσταται τις συνέπειες της κρίσης. Επιπρόσθετα στηρίζονται από το κράτος και οι πρόσφυγες, τους οποίους οι διάφορες διεθνείς συγκυρίες ανάγκασαν να ζητούν προστασία στη χώρα μας. Λόγω της ανεργίας, είναι ανησυχητική η αύξηση της μετανάστευσης των νέων μας, η οποία σύμφωνα με τις έρευνες ειδικών, δεκαπενταπλασιάστηκε τα τελευταία δύο χρόνια με την αναζήτηση εργασίας στο εξωτερικό. Αυτό αποτελεί το πρώτο σημαντικό πλήγμα για τους ηλικιωμένους, οι οποίοι στερούνται τα προσφιλή τους πρόσωπα, καθώς και τη στήριξή τους. Πρόσθετα, οι συνθήκες ζωής δυσκολεύουν χωρίς ευόιωνες προβλέψεις, οι φορολογίες θεωρούνται δυσβάσταχτες για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα από τις αποκοπές μισθών και συντάξεων, τις μειωμένες ώρες απασχόλησης και την αναστολή εργασιών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Παράλληλα, δε μένει απαρατήρητη η συχνά υπόκοφη οργή για τη συνεχιζόμενη ατιμωρησία των ενόχων της οικονομικής καταστροφής. Όλα αυτά αποτελούν αιτίες για τη δημιουργία ψυχικών διαταραχών, έχουν επιπτώσεις στη σωματική υγεία, αυξάνουν τη θνησιμότητα και τις αυτοκτονίες, οι οποίες με απόφαση των αρμόδιων αρχών αποσιωπούνται από το φόβο ότι θα οδηγήσουν και άλλους στον ίδιο δρόμο.

Ενδεικτική είναι και η αναφορά της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, αλλά και η διαπίστωση των Υπουργών Εσωτερικών και Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι στο οικογενειακό περιβάλλον, στα ιδρύματα ευγηρίας ηλικιωμένων, στην κοινότητα όπου διαβιούν ασκείται ψυχική, σωματική, συναισθηματική, διανοητική και οικονομική βία εναντίον των ηλικιωμένων ατόμων.

B. Ζητήματα που απασχόλησαν την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας:

1. Κατάρρευση αξιών

Ως αποτέλεσμα της ανασφάλειας, της απογοήτευσης και της οργής προκαλείται και διευρύνεται σταδιακά, με καθημερινά φαινόμενα σήψης, η κατάρρευση των ηθικών αξιών. Το άγχος, ο φόβος και η ανέχεια οδηγούν στην άσκηση βίας και στην

εγκληματικότητα, ενώ προηγείται η εκμετάλλευση των ευάλωτων ατόμων, μεγάλο μέρος των οποίων είναι οι ηλικιωμένοι και οι ευπαθείς ομάδες, όπως τα παιδιά, οι νέοι, οι χαμηλόμισθοι, τα άτομα με αναπηρίες και οι μονογονεϊκές οικογένειες, που παρ' όλες τις προσπάθειες του κράτους αντιμετωπίζουν πολύ σοβαρά προβλήματα.

Τα προγράμματα λιτότητας των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και της δικής μας κυβέρνησης παράλληλα πλήττουν βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Δεν υπάρχουν προγράμματα με τα οποία οι ηλικιωμένοι θα μπορούσαν να αποδείξουν ότι εκτός από την πραγματικά σημαντική τους βοήθεια στο στενό οικογενειακό πλαίσιο, θα μπορούν να αποβούν παραγωγικοί και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Έχει παρατηρηθεί τα τελευταία δύο χρόνια επιστροφή των ανέργων στις οικογενειακές τους εστίες και στήριξή τους μέσα από τις συντάξεις ή άλλα εισοδήματα των γονιών τους και συνήθως πρόκειται για πτυχιούχους οι οποίοι απέκτησαν τα ακαδημαϊκά τους εφόδια έπειτα από θυσίες και στερήσεις των γονιών τους. Οι περισσότεροι βλέπουν να απομακρύνεται η προοπτική δημιουργίας δικής τους οικογένειας, γι' αυτό καθίσταται αναγκαία η λειτουργία και η βελτίωση δομών και υποδομών που να στηρίζουν τη σωστή ανάπτυξη των παιδιών, σωματικά και ψυχικά, όπως οι βρεφοκομικοί και νηπιοκομικοί σταθμοί, που θα παρέχουν σωστή φύλαξη, κοινωνικοποίηση των παιδιών και αίσθημα ασφάλειας στους γονείς. Ωστόσο, η ευεργετική παρουσία παππούδων και γιαγιάδων θα πρέπει να αποτελεί ανακούφιση και όχι επάγγελμα.

Ακόμα ένα πρόβλημα που οξύνεται τελευταία είναι η ανάγκη μετακίνησης ηλικιωμένων από ιδρύματα στα οποία φιλοξενούνται, αφού η οικονομική κρίση δεν παρέχει τη δυνατότητα σε οικογένειες να συμβάλλουν στα νοσήλια και οι χαμηλές συντάξεις δεν επαρκούν για κάλυψη των νοσηλίων στα ιδρύματα. Γι' αυτό είναι απόλυτη ανάγκη το κράτος να λάβει κι άλλα μέτρα οικονομικής, ηθικής και ιατρικής στήριξης και αντί της ιδρυματοποίησης, να βρίσκουν οι ίδιοι ηλικιωμένοι ό,τι

χρειάζονται στα σπίτια τους, στην οικογένειά τους και στο κοινωνικό σύνολο, ώστε να μην επιβαρύνουν κανένα. Είναι επάναγκες να οργανωθεί η κοινωνική πολιτική που θα στηρίζει στον ύψιστο βαθμό την αυτονομία και την ανεξαρτησία των ηλικιωμένων μας. Για όλα αυτά κρίνεται ως απαραίτητη η κοινωνική στήριξη των ανθρώπων που έστησαν και στήριξαν αυτό τον τόπο και οι οποίοι δεν ευθύνονται για όσα βιώνουμε σήμερα.

Η μοναξιά, το χαμηλό επίπεδο επικοινωνίας, οι ανεπαρκείς υπηρεσίες υγείας, η έλλειψη προστασίας από κινδύνους που διατρέχουν και η περιθωριοποίησή τους, οδηγούν τους ηλικιωμένους μας σε κατάθλιψη και επιβάρυνση της υγείας τους τη στιγμή που υπάρχουν ηλικιωμένοι οι οποίοι με τις πολύτιμες γνώσεις και τις εμπειρίες τους, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν από τους νεότερους και να αισθάνονται και οι ίδιοι χρήσιμοι.

2. Ψυχαγωγία-κοινωνική ένταξη

Στο θέμα της ψυχαγωγίας που είναι απαραίτητη περισσότερο για την ψυχική ισορροπία ειδικά των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού έχει παρατηρηθεί ότι τα Συμβούλια Κοινοτικής Ευημερίας και οι εθελοντικές οργανώσεις που ήταν -και σε κάποιο βαθμό είναι- πάντα καταφύγιο για τους ηλικιωμένους που ζουν κοντά ή κάτω από το όριο της φτώχειας αντιμετωπίζουν τεράστια οικονομικά και άλλα προβλήματα και αυτό πλήττει τους ηλικιωμένους. Η περικοπή ή η ακύρωση δραστηριοτήτων τους στερεί τη δυνατότητα φιλικής επαφής αλλά και άσκησης, σωματικής και πνευματικής, που αναζωογονεί την ψυχική αντοχή.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στις γυναίκες που στήριξαν επί δεκαετίες την οικογένεια και δε σπούδασαν, λόγω των αντιλήψεων της εποχής, ώστε να ζουν με μια σύνταξη ως το τέλος της ζωής τους αυτόνομα. Η κοινωνική σύνταξη αποτελεί σημαντικό όφελος, αλλά δεν επαρκεί.

Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμο να γίνει ενημέρωση για τις πρόνοιες του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος στο οποίο πολλές γυναίκες, δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης. Αξίζει να τονιστεί ότι τα έργα τους που προσφέρονται για ενίσχυση των οργανώσεων είναι εντυπωσιακά.

Επιπρόσθετα, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, τα οικονομικά προβλήματα των ηλικιωμένων και η κατάργηση της κοινωνικής κάρτας, επιδρούν ανασταλτικά στη συμμετοχή των ηλικιωμένων σε πολιτιστικές ή επιμορφωτικές εκδηλώσεις. Παρ' όλα αυτά βλέπουμε ηλικιωμένους με πραγματικά ακατάβλητη θέληση να παλεύουν για να κρατηθούν σε κοινωνικές ομάδες, προσφέροντας τις γνώσεις και την παρουσία τους επωφελούμενοι και οι ίδιοι ψυχικά.

3. Ενημέρωση σε άτομα με προβλήματα ακοής

Σε ό,τι αφορά στο κεφάλαιο ενημέρωσης από τα τηλεοπτικά δίκτυα, συχνά οι ηλικιωμένοι είναι αποκομμένοι από τα γεγονότα, γιατί δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν δελτία ειδήσεων. Χαιρετίζεται η προσπάθεια να μελετηθεί και να προωθηθεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων η δυνατότητα προβολής υποτίτλων στα δελτία ειδήσεων για να μπορούν να τα παρακολουθούν και άτομα με μεταγλωσσική κωφότητα, τόσο νεαρά όσο και ηλικιωμένα που δε γνωρίζουν τη νοηματική.

4. Προσφυγικοί συνοικισμοί

Παρά τις ενέργειες που έγιναν και γίνονται για τη βελτίωση της κατάστασης σε προσφυγικές πολυκατοικίες παρουσιάζονται ακόμα σοβαρά προβλήματα όσον αφορά στη διακίνηση των ηλικιωμένων, λόγω της έλλειψης ανελκυστήρων και της ακαταλληλότητας των κτιρίων. Γι' αυτό, καθίσταται αναγκαίο όπως προωθηθεί άμεσα η τοποθέτηση ανελκυστήρων και όπως επιδιορθωθούν οι προσφυγικές και οι τουρκοκυπριακές κατοικίες στις οποίες στεγάζονται πρόσφυγες.

5. Νέα εκτίμηση της ακίνητης ιδιοκτησίας

Ένα άλλο θέμα που εκκρεμεί είναι αυτό της επανεκτίμησης της ακίνητης ιδιοκτησίας για το οποίο όπως και πέρσι έχει τονιστεί ότι η εκτίμηση που έγινε το 2013 από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας δεν ανταποκρίνεται στις σημερινές αξίες τις ακίνητης ιδιοκτησίας, όπως αυτές διαμορφώνονται λόγω της οικονομικής κρίσης. Αυτό επηρεάζει περισσότερο ιδιοκτησίες σε ορεινές αγροτικές περιοχές, όπου τα κτήματα είναι χερσότοποι και δεν καλλιεργούνται. Περαιτέρω, τα κτήματα που βρίσκονται στις οικιστικές περιοχές δεν είναι όλα οικόπεδα, αλλά χωράφια χωρίς νερό και ρεύμα και καλλιεργούνται με τον ίδιο τρόπο όπως αυτά που βρίσκονται εκτός της οικιστικής ζώνης. Η νέα εκτίμηση επηρεάζει περισσότερο ηλικιωμένους και χαμηλοσυνταξιούχους των οποίων οι ασχολίες, όπως η σπορά σιταριού και κριθαριού πλήττονται συχνά από τις καιρικές συνθήκες. Γι' αυτό, η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας εισηγείται όπως γίνει επανεκτίμηση της αξίας της ακίνητης ιδιοκτησίας με βάση τις σημερινές πραγματικές αξίες και τη σημερινή της χρήση και όπως οι χαμηλοσυνταξιούχοι τυγχάνουν ελαφρύνσεων και διευκολύνσεων στην καταβολή του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας. Στο σημείο αυτό, η επιτροπή χαιρετίζει την πρόθεση της πολιτείας για παραχώρηση ελαφρύνσεων στη φορολογία περιουσιών, οι οποίες γειτνιάζουν με τα κατεχόμενα.

6. Στήριξη της Βουλής των Γερόντων

Η Βουλή των Γερόντων για δεκαεπτά χρόνια τώρα αποτελεί θεσμό που τονώνει τα άτομα της τρίτης ηλικίας και τους ωθεί στην αναζήτηση τρόπων βελτίωσης της ζωής τους, ωστόσο ο θεσμός αυτός κλονίζεται.

Επαναλαμβάνεται για άλλη μια φορά και φέτος ότι η μείωση των κονδυλίων για τα λειτουργικά έξοδα της Βουλής των Γερόντων οδήγησε στην απόφαση για μερική απασχόληση της λειτουργού της μόνο για δεκαπέντε ώρες.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας επαναλαμβάνει την έκκληση στον Πρόεδρο και στα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων αλλά και στα αρμόδια Υπουργεία να

στηρίζουν το σημαντικό έργο του θεσμού με τη μεγαλύτερη δυνατή ζέση, αφού αυτό επιβάλλουν οι δύσκολες συνθήκες που διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Η Επιτροπή επίσης επισημαίνει πως, συχνά, οικογένεια και κράτος δεν αναλαμβάνουν το μερίδιο της ευθύνης που τους αναλογεί στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των ηλικιωμένων. Η ατονία, η άνοια, η μοναξιά, οι ασθένειες, οι ελλείψεις και η ανεπάρκεια σε θέματα υγείας, με όλο το χάος που επικρατεί στα κρατικά νοσηλευτήρια τα τελευταία δύο χρόνια, η ανασφάλεια, η περιθωριοποίηση, ο παραγκωνισμός και η εγκατάλειψη, η βίαιη αντιμετώπιση, τα οικονομικά προβλήματα και άλλα, επιδεινώνουν την κατάσταση των ηλικιωμένων. Γι' αυτό, χωρίς τη λήψη άμεσων μέτρων, δε θα οδηγηθούμε σε πραγματική βελτίωση μόνο με το σύνθημα για «βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων», όπως ζητά το φετινό σύνθημα της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων.

Γ. Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Οι εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπέβαλαν σχετικό υπόμνημα στη Βουλή, στο οποίο διαλαμβάνονται οι θέσεις του εν λόγω υπουργείου, οι οποίες συνοψίζονται στα ακόλουθα:

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, έχοντας μεταξύ άλλων στους στόχους τους τη διασφάλιση του δικαιώματος κάθε πολίτη για ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, παρέχουν μέσω νομοθεσιών, προγραμμάτων, υπηρεσιών και σχεδίων οικονομική βοήθεια και υπηρεσίες σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, περιλαμβανομένων των ηλικιωμένων και των οικογένειών τους.

Σήμερα, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και μέχρι την πλήρη εφαρμογή του, παρέχεται δημόσιο βοήθημα σε περίπου 2 597 οικογένειες ηλικιωμένων ατόμων και το ύψος της μηνιαίας δαπάνης ανέρχεται περίπου στις €818.277,85.

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τη δημογραφική γήρανση και το γεγονός ότι το ποσοστό κινδύνου της φτώχειας που απειλεί τον πληθυσμό ηλικίας άνω των εξήντα πέντε ετών είναι πολύ υψηλότερο από τις υπόλοιπες ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, έχει προχωρήσει στη συνολική μεταρρύθμιση της πολιτικής κοινωνικής πρόνοιας.

Στις 11 Ιουλίου 2014 τέθηκε σε εφαρμογή η νέα νομοθεσία που προνοεί για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και γενικότερα τις κοινωνικές παροχές με σκοπό την παροχή ουσιαστικής στήριξης του πολίτη, περιλαμβανομένης και της ευάλωτης ομάδας των ηλικιωμένων.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, με σκοπό τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής των πολιτών σε τοπικό επίπεδο, παρέχουν τεχνική και οικονομική βοήθεια για την ίδρυση και λειτουργία προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας, μέσω των σχεδίων των κρατικών χορηγιών σε Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού (ΣΚΕ) και μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και της επιχορήγησης σε δήμους, κοινοτικές αρχές ή και συμπράξεις.

Σε σχέση με πολιτιστικές εκδηλώσεις και κοινωνικά δρώμενα, τα προγράμματα ψυχαγωγίας καθ' αυτά δεν τυγχάνουν κρατικής ενίσχυσης, αφού το Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας επιχορηγεί προγράμματα που εμπίπτουν στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας και αφορούν ηλικιωμένους σε στέγες για εικοσιτετράωρη φροντίδα, κέντρα ενηλίκων για διημερεύουσα φροντίδα και προγράμματα κατ' οίκον φροντίδας και υπηρεσίες ηλικιωμένων. Οι ηλικιωμένοι στα πλαίσια της ένταξής τους στα προαναφερόμενα προγράμματα έχουν την ευκαιρία για συμμετοχή σε ψυχαγωγικές και άλλες δραστηριότητες.

Αναφορικά με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ηλικιωμένων, τα κυριότερα θέματα που αφορούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας εμπεριέχονταν στο σχέδιο αυτό, το οποίο εγκρίθηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 18 Φεβρουαρίου 2004. Η υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου παρακολουθείτο από τη Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή σε τακτά

χρονικά διαστήματα και έληξε το 2014. Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προγραμματίζει τον καταρτισμό ενός νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης που θα καλύπτει την περίοδο 2016-2020 και σύντομα πρόκειται να καλέσει τους οργανωμένους φορείς των ηλικιωμένων σε διαβούλευση.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας σε συνεργασία με την Κοινωνία των Πολιτών στηρίζουν τη δημιουργία δομών και δράσεων υποστήριξης, φροντίδας, ενδυνάμωσης, κοινωνικοποίησης και τόνωσης της αυτοπεποίθησης των ηλικιωμένων, καθώς επίσης και τη στήριξη προγραμμάτων μέσα από τα οποία οι ηλικιωμένοι έχουν την ευκαιρία να ενισχύσουν το αίσθημα της ανεξαρτησίας τους και της κοινωνικής συμμετοχής. Στα πλαίσια των Σχεδίων Κρατικών Ενισχύσεων δίνεται ετήσια οικονομική ενίσχυση σε μη κυβερνητικές οργανώσεις και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για τη λειτουργία προγραμμάτων που στοχεύουν στην κάλυψη των αναγκών φροντίδας των ηλικιωμένων είτε σε εικοσιτετράωρη βάση είτε για διημερεύουσα φροντίδα είτε για κατ' οίκον φροντίδα. Συγκεκριμένα, το 2014, εβδομήντα τέσσερα τέτοια προγράμματα τα οποία εξυπηρετούν 2 000 περίπου ηλικιωμένους, έλαβαν συνολική κρατική ενίσχυση ύψους €1.300.000, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 20% του συνολικού ποσού που δόθηκε για επιχορήγηση όλων των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας παγκύπρια. Αναλυτικά επιχορηγήθηκαν τριάντα μία στέγες με το ποσό των €780.000, δεκαεπτά κέντρα ενηλίκων με το ποσό των €246.000 και είκοσι έξι προγράμματα κατ' οίκον φροντίδας και υπηρεσιών ηλικιωμένων με το ποσό των €274.000.

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έλαβε την απόφαση να μην προχωρήσει σε μείωση των προγραμμάτων που λειτουργούν στην ύπαιθρο, γιατί θεωρεί δικαιολογημένη κάθε προσπάθεια για διαφύλαξη της δυνατότητας των ηλικιωμένων να διαβιούν μέσα στις κοινότητες όπου μεγάλωσαν, δημιούργησαν και γέρασαν. Εξυπακούεται ωστόσο ότι δε θα πολλαπλασιαστούν τέτοια προγράμματα και για όσα ήδη λειτουργούν θα πρέπει να γίνει εξορθολογισμός των εξόδων λειτουργίας τους.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εγγράφουν και επιθεωρούν τη λειτουργία προγραμμάτων παροχής φροντίδας στεγών ηλικιωμένων, διασφαλίζοντας έτσι τα κατώτατα επίπεδα ποιότητας σύμφωνα με τις σχετικές νομοθεσίες και τους κανονισμούς που είναι προσαρμοσμένοι στις νέες και πραγματικές ανάγκες των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν προχωρήσει από το 2013 σε τροποποίηση του νόμου και των σχετικών κανονισμών, για τη λειτουργία και τον έλεγχο των στεγών ηλικιωμένων, με στόχο την περαιτέρω αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, τον επανακαθορισμό των κατώτατων επιπέδων λειτουργίας και την προάσπιση των δικαιωμάτων ενάντια σε οποιαδήποτε μορφή κακοποίησης, τα οποία στο παρόν στάδιο τυγχάνουν νομοτεχνικής επεξεργασίας από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας.

Το αίτημα για μερική απασχόληση αρμόδιας λειτουργού για τη Βουλή των Γερόντων για το 2015 υποβλήθηκε στην Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων από το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και τους εκπροσώπους της Βουλής των Γερόντων και έγινε αποδεκτό. Για το έτος 2016 το αίτημα για μερική απασχόληση θα επαναξιολογηθεί από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, ωστόσο δεν τίθεται θέμα για πλήρη απασχόληση.

Δ. Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Αντρέας Φακοντής χαιρετίζοντας την επί δεκαεπτά χρόνια λειτουργία του θεσμού της Βουλής των Γερόντων, επισήμανε ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων συμπαρίσταται και στηρίζει διαχρονικά τα αιτήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι μας. Σε παρατήρηση μέλους της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων, αναφορικά με το γεγονός ότι διαχρονικά υποβάλλονται περίπου τα ίδια αιτήματα, τα οποία ωστόσο παραμένουν άλυτα, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής

Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δήλωσε ότι ο ρόλος της επιτροπής είναι διαμεσολαβητικός και στα πλαίσια άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου καταβάλλεται κάθε προσπάθεια άσκησης πίεσης προς την εκτελεστική εξουσία για επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι μας. Συναφώς, η επιτροπή απευθύνεται μέσω επιστολών της προς τους αρμόδιους υπουργούς, διαβιβάζοντάς τους τα αιτήματα των ηλικιωμένων στα επιμέρους ζητήματα, όπως αυτά τίθενται ενώπιόν της, με την παράκληση για μελέτη και επίλυσή τους. Τέλος, ο ίδιος, υιοθετώντας σχετική εισήγηση μέλους της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, εξέφρασε την πρόθεση όπως γίνεται συνάντηση των δύο επιτροπών δύο φορές το χρόνο, ώστε να παρακολουθούνται πιο στενά οι δράσεις της εκτελεστικής εξουσίας, με στόχο την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι μας.

Ε. Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας

Υπό το φως των πιο πάνω, παρατίθενται συνοπτικά οι εισηγήσεις της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας σε σχέση με την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών των ηλικιωμένων.

1. Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα

Να απλοποιηθούν τα έντυπα και να επισπευσθεί η εξέταση των αιτήσεων. Οι χαμηλοσυνταξιούχοι να επωφεληθούν από τη νομοθεσία για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και οι αιτήσεις όσων χρειάζονται φροντίδα να εξετάζονται άμεσα και κατά προτεραιότητα, διότι οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρίες μεγάλης ηλικίας και με σοβαρά προβλήματα υγείας δεν μπορούν να αναμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα για την εξέταση της αίτησής τους. Σημειώνεται ότι η μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται μέχρι σήμερα είναι αδικαιολόγητη.

2. Προβλήματα επιβίωσης

Να αντιμετωπιστεί η αδυναμία των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για στήριξη οικογενειών που αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης και να βελτιωθούν οι

παρεχόμενες υπηρεσίες στα κρατικά νοσηλευτήρια. Περαιτέρω, ζητείται όπως προωθηθεί το αίτημα για κατ' οίκον νοσηλεία των ηλικιωμένων και στην ύπαιθρο.

3. Πολιτιστικές εκδηλώσεις και κοινωνικά δρώμενα

- Να ενισχυθούν τα προγράμματα ευημερίας των ηλικιωμένων.
- Να προωθηθούν εκδηλώσεις που εξασφαλίζουν καλύτερη ποιότητα ζωής στους ηλικιωμένους.
- Να επανέλθει το τετραήμερο των διακοπών σε ξενοδοχεία για τους συνταξιούχους και τους πάσχοντες και να δημιουργηθούν οι αναγκαίες υποδομές για εύκολη προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες στα ξενοδοχεία.
- Να παραχωρούνται πακέτα διακοπών για τους Κύπριους συνταξιούχους, όπως παραχωρούνται πακέτα διακοπών για τους ξένους.

4. Προσφυγικοί συνοικισμοί

Να προωθηθεί άμεσα η τοποθέτηση ανελκυστήρων σε προσφυγικούς συνοικισμούς.

5. Πρόσβαση ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες σε κρατικές υπηρεσίες

- Να εγκατασταθούν ανελκυστήρες σε όλους τους κυβερνητικούς φορείς και να αναβαθμιστούν όσοι δεν πληρούν τις προδιαγραφές για αναπηρικά καροτσάκια.
- Να συγκεντρωθούν τα κυβερνητικά γραφεία στα ίδια κτίρια, για διευκόλυνση ηλικιωμένων ατόμων αλλά και γενικά του πληθυσμού.

6. Μείωση των επιπτώσεων της κρίσης

- Να απαλλάσσονται από το φόρο ακίνητης περιουσίας οι χαμηλοσυνταξιούχοι, καθώς και να διευκολύνονται στην καταβολή των φόρων οι ηλικιωμένοι.
- Οι χαμηλοσυνταξιούχοι και οι ηλικιωμένοι να τυγχάνουν ειδικής έκπτωσης στους λογαριασμούς της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου.

7. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους

Να προωθηθεί νέο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους, ώστε να προωθηθεί η ευημερία και η μείωση του χάσματος γενεών.

8. Ασφάλιση συνταξιούχων οδηγών

Να ασφαρίζονται οι συνταξιούχοι οδηγοί όπως όλοι και να επιβαρύνονται μόνο σε περίπτωση δυστυχήματος.

9. Κοινωνική κάρτα

Να επανέλθει και να αναβαθμιστεί η κοινωνική κάρτα, ώστε να περιλαμβάνει και δωρεάν είσοδο σε μουσεία.

10. Ενίσχυση των Συμβουλίων Κοινοτικής Ευημερίας (ΣΚΕ)

Να ενισχυθούν τα ΣΚΕ, ώστε δήμοι και κοινότητες να φιλοξενούν ηλικιωμένους οι όποιοι διαβιούν μόνοι.

11. Διασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης

Για τη διασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσης και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων, επιβάλλεται να ληφθούν μέτρα για αποκατάσταση της μείωσης των συντάξεων των χαμηλοσυνταξιούχων. Ειδικότερα, προέκυψαν προβλήματα λόγω της μείωσης της ειδικής χορηγίας (μικρής επιταγής), της κατάργησης σχεδόν του πασχαλινού επιδόματος, καθώς και της κατάργησης της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της διακίνησης των συνταξιούχων με τις δημόσιες συγκοινωνίες.

12. Κοινωνική κάρτα

Να γίνεται πιο αποτελεσματική επιτήρηση στις στέγες ηλικιωμένων, ώστε να εξασφαλίζεται η σωστή φροντίδα και η ποιοτική διαβίωσή τους.

13. Στήριξη της Βουλής των Γερόντων

Να στηριχθεί ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων, με εξασφάλιση της πλήρους απασχόλησης της αρμόδιας λειτουργού.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας, υποβάλλοντας την παρούσα έκθεση κρίνει ότι όλες οι εισηγήσεις που περιλαμβάνονται σε αυτή, θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη

από όλους τους αρμόδιους φορείς και να τροχοδρομηθεί η υλοποίησή τους. Γι' αυτό, οι εισηγήσεις αυτές δεν πρέπει να θεωρηθούν ως οραματισμοί και να κριθούν ως ανεδαφικές, γιατί στην απόκτηση του δυνατού οδηγεί μόνο η αναζήτηση του ιδανικού.

Ευχαριστώ.

Ευχαριστίες και στη Βουλή και στους ανθρώπους που εργάστηκαν για τη Σύνοδο αυτή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ την κ. Πρέκα.

Επειδή έχει θίξει θέματα που αφορούν διάφορα υπουργεία και είναι εδώ οι εκπρόσωποι, θα καλέσω στο βήμα τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών τον κ. Ανδρέα Καραολή για την παρέμβασή του.

Να πω ότι η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ο πρόεδρος έχει αποστείλει επιστολές σε αρκετούς υπουργούς, όπως είναι ο Υπουργός Οικονομικών, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο Υπουργός Εσωτερικών και ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, περιλαμβάνοντας τις εισηγήσεις που είχαν κατατεθεί στη συνεδρία της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας. Να πω ότι σήμερα έχουμε πάρει επιστολή από τον Υπουργό Οικονομικών, δεν την έχουμε μελετήσει ούτε εμείς και αντιλαμβάνομαι ούτε και η Βουλή των Γερόντων. Αργότερα φαντάζομαι ότι όλοι θα πρέπει να την αξιολογήσουμε.

(Η επιστολή του Υπουργού Οικονομικών επισυνάπτονται ως Παράρτημα αρ. III)

Κύριε Καραολή, έχετε το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ:

(Α. ΚΑΡΑΟΛΗΣ)

Ευχαριστούμε για την πρόσκληση για να παρευρεθούμε ως Υπουργείο Οικονομικών στη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και εκ μέρους του Υπουργού Οικονομικών θα

ήθελα να σας εκφράσω τη θέση ότι η κυβέρνηση αναγνωρίζει, κατανοεί και συμμερίζεται τις ανησυχίες της τρίτης ηλικίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Προς το σκοπό αυτό, η κυβέρνηση προχώρησε σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην κοινωνική πολιτική με την εισαγωγή ενός καινοτόμου σχεδίου που διασφαλίζει το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση μιας αξιοπρεπούς διαβίωσης για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, περιλαμβανομένων μεταξύ άλλων και των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τα διάφορα ερωτήματα τα έχουν υποβληθεί στο Υπουργείο Οικονομικών που αναφέρονται στις συντάξεις των χαμηλοσυνταξιούχων, αναφέρεται ότι η κυβέρνηση προχώρησε στα πλαίσια της στήριξης των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα στην αναθεώρηση του εισοδηματικού ορίου του σχεδίου των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα, όπου το Γενάρη του 2013 είχε ληφθεί απόφαση όπως το εισοδηματικό όριο μειωθεί στις €9.477 για μονήρη νοικοκυριά και τον Απρίλιο του 2013 η κυβέρνηση αποφάσισε την αύξηση του εισοδηματικού ορίου για μονήρη νοικοκυριά στις €10.324 που είναι ψηλότερο από το χρηματικό όριο του κινδύνου της φτώχειας το οποίο με βάση την τελευταία έρευνα εισοδημάτων και συνθηκών διαβίωσης ανέρχεται στις €9.457, γεγονός το οποίο συνεπάγεται ότι επωφελείται μεγαλύτερος αριθμός συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα.

Περαιτέρω, η κυβέρνηση πάντοτε παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις γύρω από το διάφορα αιτήματα των συνταξιούχων, με γνώμονα πάντοτε τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι στα πλαίσια της περαιτέρω προώθησης της κοινωνικής πολιτικής του κράτους και των ρυθμίσεων που γίνονται στα πλαίσια της ευρύτερης κοινωνικής πολιτικής, μερικοί δείκτες που σχετίζονται με τους συνταξιούχους σε σχέση και με το παρελθόν, είναι όπως το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας σήμερα έχει μειωθεί στο 22.4% σε σχέση με 46.3% που ήταν το 2008, ως επίσης και το ποσοστό του κοινωνικού αποκλεισμού έχει μειωθεί στο 27.2% σε σχέση με 49.3% που ήταν το 2008.

Τώρα, σε ό,τι αφορά το θέμα το οποίο τέθηκε για τη μη καταβολή από τα άτομα της τρίτης ηλικίας του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας, επισημαίνεται ότι με βάση την οικεία νομοθεσία δεν παρέχεται καμία ευχέρεια εξαίρεσης ή παραχώρησης έκπτωσης, ανάλογα με την ηλικία του ιδιοκτήτη, καθότι αυτό θα συνιστούσε άνιση μεταχείριση μεταξύ ιδιοκτητών προσκρούοντας σε βασικές πρόνοιες του συντάγματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Καραολή.

Καλώ τώρα τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού τον κ. Μάριο Χανδριώτη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ:

(ΜΑΡΙΟΣ ΧΑΝΔΡΙΩΤΗΣ)

Ναι, εκ μέρους του Υπουργού και της Διεύθυνσης του υπουργείου ευχαριστούμε για την πρόσκληση στη σημερινή σύνοδο. Με την ευκαιρία αυτή που μας δίνετε επιθυμώ να σας ενημερώσω ότι στις 14 Σεπτεμβρίου τέθηκε σε ισχύ διάταγμα του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, στο οποίο καθορίζονται κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας και τα μέτρα προστασίας τους. Το Υπουργείο εξέδωσε ανακοίνωση για ενημέρωση του κοινού για το συγκεκριμένο θέμα και το οποίο δόθηκε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Με βάση το εν λόγω διάταγμα οι έξι από τις οκτώ κατηγορίες καταναλωτών έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης για ένταξη στην ειδική οικιακή διατίμηση της ΑΗΚ με κώδικα 08, η οποία είναι περίπου 20% μειωμένη σε σχέση με την κανονική οικιακή διατίμηση.

Επομένως, όσοι από τους ηλικιωμένους εμπίπτουν στις έξι αυτές κατηγορίες μπορούν να υποβάλουν σχετική αίτηση στην ΑΗΚ. Αν θέλετε, μπορώ να σας πω τις έξι κατηγορίες. Αν ενδιαφέρεστε, είναι οι δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος,

οι λήπτες του δημόσιου βοηθήματος, οι πενταμελείς και πολύτεκνες οικογένειες με εισοδηματικά κριτήρια, οι λήπτες επιδομάτων βαριάς κινητικής αναπηρίας, οι λήπτες επιδομάτων παραπληγικών και οι λήπτες επιδομάτων τετραπληγικών.

Πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται ότι οι δικαιούχοι της κατηγορίας του διατάγματος που αφορά τους λήπτες του επιδόματος σε συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα, που παρέχεται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπό την προϋπόθεση ότι έχουν συμπληρώσει το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας τους και δε συνοικούν με άλλο πρόσωπο, το οποίο δεν έχει συμπληρώσει το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για ένταξη στα τρία από τα τέσσερα μέτρα του διατάγματος και τα οποία είναι: Η παροχή οικονομικών κινήτρων για εγκατάσταση οικιακού φωτοβολταϊκού συστήματος ισχύος μέχρι 3 κιλοβάτ με τη μέθοδο συμψηφισμού μετρήσεων, παραγόμενης και καταναλισκόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο λέγεται το Σχέδιο Net Metering και για το οποίο δίδεται κρατική χορηγία ύψους €900 για κάθε εγκατεστημένο κιλοβάτ. Δηλαδή, με μέγιστο ποσό χορηγίας τα €2.700.

Το δεύτερο μέτρο αφορά την παροχή οικονομικών κινήτρων για την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή για την εφαρμογή μεμονωμένων μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες. Είναι το λεγόμενο Σχέδιο “Εξοικονομώ, Αναβαθμίζω” στις κατοικίες. Απ’ αυτό το σχέδιο παρέχεται χορηγία ύψους 75% αντί 50% που ισχύει για τους υπόλοιπους καταναλωτές. Επιπρόσθετα είναι και το τρίτο μέτρο το οποίο αφορά τη μη αποκοπή ή επανασύνδεση ηλεκτρικής ενέργειας σε κρίσιμες περιόδους σε όσους αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας μετά από σχετική πιστοποίηση από το θεράποντα γιατρό τους και την υποβολή σχετικής αίτησης προς το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, η οποία ακολουθώντας εξετάζεται από αρμόδιο ιατροσυμβούλιο του Υπουργείου Υγείας.

Αυτό το μέτρο αρχίζει προσωρινά με την πρώτη πιστοποίηση από το θεράποντα ιατρό, ενημερώνεται η ΑΗΚ και ανάλογα με τα αποτελέσματα του ιατροσυμβουλίου ενημερώνουμε ξανά πίσω την ΑΗΚ για το τελικό πόρισμα της απόφασης.

Αυτά από εμένα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Χανδριώτη.

Να δώσω τώρα το λόγο στον εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών, τον κ. Μιχάλη Πάντη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΝΤΗΣ)

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Εκ μέρους του Υπουργού Εσωτερικών θέλω και εγώ να ευχαριστήσω για την πρόσκληση να παραستούμε σήμερα στη σημερινή σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Να ξεκινήσω με την απαίτηση για την εγκατάσταση ανελκυστήρων στους προσφυγικούς συνοικισμούς. Πρέπει να πω ότι βλέποντας το πρόβλημα, καταρτίστηκε ένα σχέδιο για εγκατάσταση ανελκυστήρων παγκύπρια και μέχρι τώρα έχουν εγκατασταθεί εκατόν εννέα ανελκυστήρες, πενήντα επτά στην επαρχία Λευκωσίας, τριάντα ένας στην επαρχία Λάρνακας και είκοσι ένας στην επαρχία Λεμεσού.

Τώρα που μιλάμε υπάρχουν οι υπό εκτέλεση εργασίες για την τοποθέτηση ανελκυστήρων, πρόκειται για είκοσι επτά ανελκυστήρες παγκύπρια, δεκατρείς στη Λευκωσία, επτά στη Λάρνακα και επτά στη Λεμεσό. Θα προχωρήσουμε και στην Πάφο. Σε νέες πολυκατοικίες προγραμματίζεται η ανέγερση ακόμα εξήντα τριών πολυκατοικιών. Πρόσφατα ή πολύ σύντομα θα υπάρξουν νέα συμβόλαια για την εγκατάσταση ανελκυστήρων, οπότε θα υπάρχουν πολύ σύντομα ανελκυστήρες, εκτός από τους εκατόν εννέα που υπάρχουν σήμερα, εκατόν ενενήντα εννέα μέχρι το 2016.

Όσον αφορά τις διάφορες επιδιορθώσεις που ζητάτε ότι πρέπει να γίνονται στους προσφυγικούς οικισμούς και στους συνοικισμούς αυτοστέγασης, πρέπει να πω ότι κάθε χρόνο στους προϋπολογισμούς έχουμε ένα αρκετά μεγάλο ποσό για τη συντήρηση των προσφυγικών οικισμών, που ανέρχεται στα €3,8 εκατομ. για τους οικισμούς και γύρω στα €3,6 εκατομ. για τους συνοικισμούς αυτοστέγασης. Αυτή τη στιγμή υπάρχει συμβόλαιο σε εξέλιξη για την επαρχία Λευκωσίας ύψους πέραν του €1,8 εκατομ., €1,3 εκατομ. για την επαρχία Λάρνακας και ελεύθερη Αμμόχωστο και €0,9 εκατομ. για τη Λεμεσό και για την Πάφο. Οπότε, για τη συντήρηση έχει ληφθεί πρόνοια και προγραμματίζεται εν τω μεταξύ νέο συμβόλαιο περίπου του ίδιου ύψους για την επόμενη χρονιά.

Πρέπει να πω ότι πέρα απ' αυτές τις επιδιορθώσεις, που όπως γνωρίζετε, υπάρχει απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου μετά την τιτλοποίηση και την παρέλευση πενταετίας να μη γίνονται οποιεσδήποτε επιδιορθώσεις στις κατοικίες και πολυκατοικίες, το Υπουργείο λαμβάνοντας υπόψη τις μεγάλες ανάγκες του κόσμου, οικονομικές και άλλες και ότι ο κόσμος γηράσκει ώσπου πάει στους οικισμούς, αποφάσισε να συμπεριλάβει, όπως ανέφερε προχθές και στη Βουλή ο ίδιος ο Υπουργός, δύο κατηγορίες μέτρων για επίλυση προβλημάτων που αφορούν την ασφάλεια των κατοικιών και την υγεία του κόσμου και ανεξάρτητα του εάν έχουν τιτλοποιηθεί και περάσει η πενταετία, μετά από επίσκεψη αρμόδιων λειτουργών του υπουργείου και της Πολεοδομίας γίνεται επιδιόρθωση και αυτών των προβλημάτων.

Και ένα τελευταίο σημείο που ήθελα να αναφέρω -εσείς δεν το αναφέρατε- είναι σχετικά με τη σύνδεση πολλών αποχετευτικών συστημάτων με τα κεντρικά αποχετευτικά συστήματα, λόγω του ότι υπάρχουν πολλά προβλήματα στους οικισμούς, υπερχειλίσεων, μη καλής απορροφητικότητας του εδάφους κ.λπ., υπάρχει τώρα σε εξέλιξη ένα συμβόλαιο ύψους €500.000 και το νέο συμβόλαιο ακόμα €500.000, για να μπορέσουμε να συνδέσουμε όσες παραπάνω κατοικίες μπορούμε με τα κεντρικά αποχετευτικά συστήματα για να σταματήσουν οι υπερχειλίσεις στους οικισμούς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Πάντη. Από τον κατάλογο που έχω μπροστά μου φαίνεται ότι υπάρχουν αρκετοί ομιλητές για την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας.

Θα δώσω τώρα το λόγο στον κ. Αντώνη Δημητριάδη, από τον Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου.

Αν θέλετε, από τη θέση σας, κύριε Δημητριάδη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ)

Ναι, εντάξει.

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι ο Αντώνης Δημητριάδης, Πρόεδρος της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου. Τα προβλήματα των ηλικιωμένων, όπως εκτίθενται στην έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, επεξηγούνται με σαφήνεια και λεπτομέρεια, γι' αυτό και η οργάνωσή μας τη θεωρεί ικανοποιητική. Αν και η οργάνωσή μας βρίσκει ικανοποιητική και θετική την ανταπόκριση από τα διάφορα υπουργεία και κυβερνητικά τμήματα, εντούτοις λόγω της ιδιαιτερότητας των ηλικιωμένων προσώπων, η προώθηση και αντιμετώπιση των αιτημάτων που προβάλλουν οι ηλικιωμένοι θα πρέπει να τυγχάνουν κάποιας άμεσης προτεραιότητας, ιδίως για θέματα υγείας.

Επιβάλλεται μια στενή και συνεχής παρακολούθηση των αιτημάτων της Βουλής των Γερόντων μετά από κάθε ετήσια συνεδρίαση, η Συντονιστική Επιτροπή να συνεδριάζει τακτικά κατά τη διάρκεια του χρόνου και να παρακολουθεί την πρόοδο των αιτημάτων και να κάνει σχετικές παρεμβάσεις στα αρμόδια υπουργεία.

Βρισκόμαστε στα δεκαεπτά χρόνια ζωής της Βουλής των Γερόντων και δυστυχώς εξακολουθεί να εκκρεμεί το φλέγον ζήτημα της λειτουργού, γεγονός που κάμνει το έργο μας πιο δύσκολο. Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα

πρέπει επιτέλους να δει το ζήτημα άμεσα και θετικά. Η δήλωση του λειτουργού των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι δεν τίθεται θέμα για πλήρη απασχόληση, για μας είναι απαράδεκτη, ίσως χρειάζεται κάποια πολιτική απόφαση.

Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, παρακολουθούμε τις εξελίξεις όσο είναι δυνατό της εφαρμογής της νομοθεσίας και συγχαίρουμε την Υπουργό για την εφαρμογή ενός τέτοιου κοινωνικού σχεδίου. Παρά τις άοκνες προσπάθειες του υπουργείου, εντούτοις υπάρχουν ακόμη πολλές εκκρεμότητες. Πιστεύουμε ότι έχει ωριμάσει ο χρόνος για μια προσεχή συνάντηση με την Υπουργό προς ενημέρωση για την πρόοδο και για την πλήρη εφαρμογή του σχεδίου. Δυστυχώς, υπάρχουν ακόμα πολλές υποθέσεις, ιδίως ενστάσεις όπου καθυστερείται κάποια απάντηση. Υπάρχουν πολλές οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης.

Εθνικό Σχέδιο Δράσης. Πιστεύουμε ότι η καθυστέρηση στην υλοποίηση του σχεδίου το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφαση αρ. 59504, ημερομηνίας 18 Φεβρουαρίου 2004 είναι αδικαιολόγητη. Επιβάλλεται όπως οι υπηρεσίες του υπουργείου καλέσουν άμεσα σε συνεδρία τους οργανωμένους φορείς των ηλικιωμένων που συμμετάσχουν στην ειδική επιτροπή σε διαβούλευση για την προώθηση και εφαρμογή του σχεδίου.

Ασφάλιση των συνταξιούχων. Το θέμα εξακολουθεί να παρουσιάζει προβλήματα. Θα πρέπει η κυβέρνηση να το εξετάσει το συντομότερο. Ένα ακόμα σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η πλειοψηφία των ηλικιωμένων είναι και αυτό της μνήμης. Προ ετών η οργάνωσή μας πραγματοποίησε σειρά μαθημάτων μνήμης με ειδικούς από Τσεχία και Γερμανία. Λόγω όμως κόστους δε συνεχίσαμε. Προσπαθήσαμε αυτά να συνεχιστούν στα επιμορφωτικά μαθήματα χωρίς όμως κανένα αποτέλεσμα. Η πολιτεία θα πρέπει να αντιμετωπίσει και το θέμα αυτό με κάποια σοβαρότητα.

Βία και εκμετάλλευση στην τρίτη ηλικία. Τη 17^η Οκτωβρίου η οργάνωσή μας πραγματοποίησε περιφερειακό συνέδριο Νότου με τη συμμετοχή των χωρών Ελλάδας, Ισπανίας, Ιταλίας, Μάλτας και Κύπρου. Στο συνέδριο αυτό, εκτός των χωρών Νότου, είχαμε και συμμετοχή από Βέλγιο, Πολωνία, Γερμανία και Αγγλία. Στο συνέδριο αναφέρθηκε ότι η κακοποίηση, η εκμετάλλευση της βίας ενάντια στους ηλικιωμένους είναι έγκλημα κατά της ανθρωπότητας και μπορεί να επηρεάσει οποιοδήποτε. Περιλαμβάνει δε ένα ευρύ φάσμα κακόβουλων ενεργειών. Η σοβαρότητα του θέματος είναι τέτοια που υπάρχει πρόθεση λίαν συντόμως να κληθεί ευρεία σύσκεψη με διάφορους οργανισμούς που ενδιαφέρονται στο θέμα αυτό προς προώθηση των προβλημάτων της βίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Δημητριάδη.

Ο κ. Χαράλαμπος Κωνσταντίνου από την Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων, την ΕΚΥΣΥ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ:

(ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ)

Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, συναδέλφισσες, οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης που έπληξε όχι μόνο την Κύπρο, αλλά ολόκληρη την Ευρώπη και τον κόσμο γενικά δυστυχώς όχι μόνο παραμένουν και πλήττουν ιδιαίτερα τις χιλιάδες των ανέργων, αλλά και τους χαμηλοσυνταξιούχους. Εξειδικεύοντας τα προβλήματα που επέφερε η κρίση και επιβαρύνθηκαν οι συνταξιούχοι με τις σοβαρές περικοπές που έγιναν στα διάφορα δικαιώματά τους, διαπιστώνουμε ότι το βιοτικό τους επίπεδο έχει πληγεί πέραν του 30%.

Η οργάνωσή μας, η Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων, έχει προβεί σε διαβήματα προς τους αρμόδιους υπουργούς και σε πάμπολλες κινητοποιήσεις. Δεν εισακούστηκε και τα προβλήματα παραμένουν άλυτα σε βάρος του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής

των ηλικιωμένων μας. Δυστυχώς δεν έχει εισακουστεί ούτε και η Βουλή των Γερόντων, η οποία ασχολήθηκε και στην προηγούμενη σύνοδο με τα προβλήματα των συνταξιούχων.

Με τα μέτρα που έχει πάρει η κυβέρνηση, όπως είναι η μείωση ή η αφαίρεση της μικρής επιταγής, η κατάργηση σχεδόν του πασχαλινού επιδόματος, η κατάργηση της δωρεάν μεταφοράς και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η φορολογία της οικίας, ακόμα και των χαμηλοσυνταξιούχων και άλλα, αφαιρέσε γύρω στα €100 εκατομ. από τους συνταξιούχους. Η κυβέρνηση πολυδιαφήμισε ότι με το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα θα επέστρεφε πίσω σημαντικά ποσά σε αυτούς που τα έχουν πραγματική ανάγκη. Τελικά, και αυτοί οι λίγοι που θεωρούνται δικαιούχοι του ΕΕΕ δεν έχουν άμεσο οικονομικό όφελος, απλώς διατηρούν τη μικρή επιταγή και πληρώνονται από το ΕΕΕ. Θα έχουν έμμεσο όφελος για δημοτικά τέλη ή έκπτωση στην κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος, όμως δυστυχώς με εμπόδια, δυσκολίες και ταλαιπωρίες, για να εξασφαλίσουν αυτό το δικαίωμα.

Απαίτησή μας οι χαμηλοσυνταξιούχοι να επωφεληθούν πραγματικά από τη νομοθεσία για το ΕΕΕ και οι αιτήσεις αυτών που χρειάζονται και ζητούν φροντίδα να εξετάζονται άμεσα, διότι οι ηλικιωμένοι και οι ανάπηροι μεγάλης ηλικίας με σοβαρά προβλήματα υγείας δεν μπορούν να περιμένουν. Η μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται μέχρι σήμερα είναι αδικαιολόγητη.

Η παραπλανητική και απαράδεκτη πολιτική του αφαιρώ από τους μεν, για να δίνω ψίχουλα στους δε πρέπει να σταματήσει. Λιτότητα, λιτότητα φθάνει πια. Οι υπουργοί και οι άλλοι κυβερνητικοί παράγοντες διατυπώνουν ότι η οικονομία ανακάμπτει. Αφού έχουμε ανάκαμψη, η απαίτησή μας είναι να μας δοθούν πίσω αυτά που μας αποκόπηκαν. Η κυβέρνηση πρέπει να σταματήσει να συρρικνώνει τις υπηρεσίες που παρέχουν τα νοσοκομεία, με αποτέλεσμα να μας σπρώχνει εμάς τους ηλικιωμένους στις ιδιωτικές κλινικές με δυσβάσταχτες χρεώσεις.

Εμείς της τρίτης ηλικίας δηλώνουμε ότι δε χαρίζουμε τις κατακτήσεις που έχουμε κερδίσει με σκληρούς αγώνες κατά τη διάρκεια της πολύ δύσκολης πορείας της ζωής μας.

Και αυτά τα ωφελήματα που μας αποκόπηκαν, παρά τη θέλησή μας, θα αγωνιστούμε για να τα επανακτήσουμε, γιατί είναι περιττό να σας υπενθυμίζουμε ότι εμείς δώσαμε πολλά στην κοινωνία και πήραμε λίγα. Γι' αυτό η κυπριακή πολιτεία και η κοινωνία πρέπει να δείξει προς εμάς τους ηλικιωμένους τον απαιτούμενο σεβασμό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντίνου. Να αναφέρω ότι είναι δέκα οι ομιλητές που έχουν ζητήσει να πάρουν το λόγο. Έχουν μιλήσει μόνο δύο. Απλά το υπενθυμίζω. Όσοι θεωρείτε ότι μπορείτε να τα πείτε πιο συνοπτικά, για να κερδίσουμε χρόνο.

Θα δώσω το λόγο τώρα στον Πρωτοπρεσβύτερο Κωνσταντίνο Γεωργίου από μέρους του Επαρχιακού Συμβουλίου Εθελοντισμού Λάρνακας.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ:

(ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Εγώ θα είμαι πολύ σύντομος. Απλώς συγχωρέστε μου που δεν προσφώνησα, για να μη χάνουμε χρόνο. Στην παράγραφο 12, 15 σελίδα της έκθεσης η αναφορά για να γίνεται πιο αποτελεσματική επιτήρηση στις στέγες ηλικιωμένων, ώστε να εξασφαλίζεται η σωστή φροντίδα και η ποιοτική διαβίωσή τους. Έχω μία έτσι πρακτική εισήγηση, γιατί ανήκω στο περιφερειακό ΣΚΕ Σταυροβουνίου. Είχαμε ιδρύσει μαζί με επτά κοινότητες το πρώτο περιφερειακό γηροκομείο στην Κύπρο με ευρωπαϊκές προδιαγραφές. Και όταν παραπονέθηκαν οι φροντίστριες ότι κάποια γιαγιά δε συνεργαζόταν μαζί τους και δεν έτρωγε, πήγα εγώ το μεσημέρι, κάθισα δίπλα της, της άγγιξα το χέρι, αντιλήφθηκε ότι είχε κάποιον δίπλα και άρχισε να υβρίζει τους γονείς, τα αδέρφια, ξέρω εγώ. «Καλά τους κάνεις, πέστε τους και άλλα» ώσπου της έκανα έτσι, άνοιγε το στόμα της και έτρωγε. Το λοιπόν είναι ορισμένοι ηλικιωμένοι που θέλουν ειδική φροντίδα, για να συνεργάζονται. Ποτέ δεν πρέπει να είμαστε αντίθετοι. Εντάξει, εγώ δεν ήμουν εκεί για να την κρίνω ως

κληρικός, αλλά ως εθελοντής ήθελα αυτή η γιαγιά να πάρει το φαγητό της. Αυτό με ενδιέφερε.

Επίσης θα ήθελα έτσι μιας και λέχθηκε για την Ηλεκτρική, για την ΑΗΚ, για το νερό, αυτά, ναι, μας κοστίζουν πάρα πολλά ας πούμε, γιατί έχουμε να κάνουμε με ηλικιωμένους, έχουμε πλυντήρια συνεχώς, καταναλώνουμε και ρεύμα και νερό. Αν μπορούμε ως περιφερειακό ΣΚΕ, γιατί είμαστε και σωματείο, εγκεκριμένο από τη Βουλή, αν μπορούμε να αποταθούμε κάπου, για να έρχεται πιο μειωμένο το κόστος των εξόδων, να μας συμβουλευστείτε να το πράξουμε. Και θα ήθελα ακριβώς στους ηλικιωμένους, η κοινωνική λειτουργός να δείξει περισσότερη φροντίδα, ενδιαφέρον, για να έχουν πιο καλύτερη ζωή προτού κλείσουν τα μάτια αυτοί οι ηλικιωμένοι. Τους το χρωστάμε.

Θα ήθελα κλείνοντας να συγχαρώ όλους εσάς, γιατί αυτό που είμαστε εδώ σήμερα είναι μια έκφραση χριστιανικής αγάπης προς το συνάνθρωπό μας και σας εύχομαι όλους ο Θεός να σας χαρίσει υγεία, μακροζωία, δύναμη και συνέχιση αυτής της αποστολής.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ τον Πρωτοπρεσβύτερο Γεωργίου για το σχόλιό του, γιατί, ναι, θα πρέπει οι στέγες ηλικιωμένων μέσα από την επιτήρηση και τη στελέχωση να προσφέρουν, ναι, εκείνη την προσέγγιση και τη φροντίδα, έτσι που οι ηλικιωμένοι, ανάλογα με την κατάσταση της υγείας τους, να έχουν την καλύτερη εξυπηρέτηση.

Να πω τώρα ότι από μέρους της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων έχω δηλωμένα δύο άτομα, τον κ. Παρασκευά Σαμάρια και τον κ. Μιχαλάκη Γεωργίου. Δεν ξέρω αν θέλουν να πάρουν και οι δύο το λόγο ή αν θα συνεννοηθούν και να πάρει ο ένας το λόγο. Ας αποφασίσουν οι ίδιοι. Θα μοιράσετε το χρόνο.

Ο κ. Μιχαλάκης Γεωργίου τότε πρώτα.

Ναι, κύριε Γεωργίου, έχετε το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Έντιμη κυρία αναπληρωτή πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, συναδέλφισσες, Εγώ ήθελα να σταθώ στην έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας εκεί όπου αναφέρεται στην τρίτη σελίδα, κατάργηση αξιών όπου αναφέρεται «ηλικιωμένοι, ευπαθείς ομάδες». Ευπαθείς ομάδες -και είχα αναφέρει στην Πρόεδρο- ότι η πρώτη που είναι ευπαθής ομάδα είναι οι πολύτεκνοι, παρακαλώ να διορθωθεί.

ΑΛΕΚΑ ΓΡΑΒΑΡΗ ΠΡΕΚΑ:

Έχει περιληφθεί.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Δεν έχει περιληφθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ, πέστε την εισήγησή σας και μετά.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Αυτή είναι η εισήγησή μου, να μπει ότι οι πολύτεκνες οικογένειες είναι αυτοί πρώτοι που είναι ευπαθείς ομάδες.

Και συνεχίζω. Η Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων θεωρεί επάναγκες να ληφθούν τέτοια μέτρα προστασίας, τα οποία να βοηθήσουν στη στήριξη συμπατριώτες μας και ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες π.χ. πολύτεκνες οικογένειες, ηλικιωμένοι, χαμηλόμισθοι, μονογονεϊκές οικογένειες, ανάπηροι, παιδιά, νέοι κ.λπ. του πληθυσμού, που επωμίζονται τις οδυνηρές επιπτώσεις της κρίσης, αισχροκέρδεια, ανεργία, ώστε να αντέξουν και να ξεπεράσουν τη δύσκολη οικονομική θέση που βρέθηκαν ή και θα βρεθούν για να εξέλθουν από τη φτώχεια και την ανέχεια για να τους δώσουν ελπίδα και δύναμη για το μέλλον.

Για στήριξη του θεσμού της οικογένειας, την επιβίωση της μεγάλης πλειονότητας των οικογενειών και των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και ιδιαίτερα των πολυτέκνων

οικογενειών είναι αδήριτη ανάγκη να ληφθούν μέτρα προστασίας και στήριξης. Οι κοινωνικές παροχές των πολυτέκνων έχουν μειωθεί και ορισμένες έχουν αφαιρεθεί τελείως ή σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Οι όποιες πρόσθετες περικοπές θα πλήξουν ακόμα περισσότερο τη δημογραφία της χώρας. Η προσφορά της πολύτεκνης οικογένειας είναι ανεκτίμητη. Ό,τι και αν της αποδοθεί από την πολιτεία δεν μπορεί να ανταποδώσει το μέγεθος της συνεισφοράς της στον τόπο και την κοινωνία και το έθνος γενικότερα.

Εμφαντικά επισημαίνω ότι η συνεισφορά των πολυτέκνων στην αντιμετώπιση της κρίσης είναι ήδη πολλαπλάσια και αυτό είναι άδικο σε σχέση με άλλους, αφού λόγω του μεγάλου μεγέθους της οικογένειάς της εξ ανάγκης καταβάλλει σε πολλαπλάσιους αριθμούς όλες τις επιβαρύνσεις...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Κύριε Γεωργίου, δε θέλω να σας πω ότι είσαστε εκτός θέματος. Τα θέματα των πολυτέκνων και ο ρόλος τους είναι πολύ σημαντικός. Απλά, επειδή είμαστε στη Βουλή των Γερόντων θα έπρεπε να υπάρχει έτσι ένας συσχετισμός με το θέμα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Μιλούμε για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και ως τέτοιος και εκπρόσωπος της Οργάνωσης Πολυτέκνων είμαι υπόχρεος να τα αναφέρω και αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Να σας πω. Δε θα αναλύσουμε ποιες είναι οι ευπαθείς ομάδες της κοινωνίας αυτές τις κρίσιμες εποχές που ζούμε. Είμαστε στη Βουλή των Γερόντων. Αν έχετε να συμπληρώσετε κάτι που σχετίζεται με τα προβλήματα των ηλικιωμένων, των πολυτέκνων οικογενειών, το πώς οι ηλικιωμένοι με πολύτεκνες οικογένειες τα αντιμετωπίζουν, ήθελα να επικεντρωθείτε σε τούτη την πτυχή.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Θα προχωρήσω και θα εντοπίσω τα εξής: Να επανέλθουν και οι φοιτητικές εκπνώσεις ως εξαρτώμενα τέκνα της πολύτεκνης οικογένειας και να επαναρχίσει η καταβολή του επιδόματος τέκνου που αφαιρέθηκε. Δεύτερο, να επανέλθει το πρόσθετο επίδομα πολύτεκνων στη φοιτητική χορηγία και όταν η πολύτεκνη οικογένεια μείνει με ένα ή δύο παιδιά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Είναι για τα εγγόνιά σας που μιλάτε τώρα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Τρίτο, τα υπολογιζόμενα εισοδήματα να προσαυξάνονται με βάση το μέγεθος της οικογένειας. Τέταρτο, να επανέλθει ο νόμος για την παραχώρηση του επιδόματος μάνας που είχε αποκοπεί, όπως ήταν και η εξαγγελία του Προέδρου της Δημοκρατίας στη γιορτή της πολύτεκνης μάνας, στις 6 Μαΐου το 2013. Πέμπτο, επαναφορά της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στις οικογένειες των πολυτέκνων. Έκτο, δίκαιη και ισότιμη...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Κύριε Γεωργίου...

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Τελειώνω, τελειώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αν υπάρχει εισήγηση που σχετίζεται και πρέπει να περιληφθεί στην έκθεση ως μέρος μιας έκθεσης της Βουλής των Γερόντων, παρακαλώ να μας την πείτε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Η απόφαση ήταν εκείνη εκεί που αναφέρεται για τις πολύτεκνες οικογένειες.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Η κ. Κλαίλια Σκοτεινού παρακαλώ εκ μέρους του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ:

(ΚΛΑΙΛΙΑ ΣΚΟΤΕΙΝΟΥ)

Νομίζω εγώ ότι εδώ είναι ο κατάλληλος χώρος και χρόνος να πούμε χάριν της ιστορίας ότι το 1960 ο αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και ο Αναστάσιος Λεβέντης δείχνοντας ακριβώς το ενδιαφέρον τους και την κοινωνική πρόνοια προς τα άτομα της τρίτης ηλικίας, αποφάσισαν την ίδρυση σε χώρο που έχει παραχωρηθεί από τον ηγούμενο τότε Χρυσόστομο της Ιεράς Μονής Κύκκου της πρώτης στέγης ευγηρίας και ήταν το πρώτο έργο που έκανε η νεογέννητη τότε Δημοκρατία.

Όμως αυτό το ονομαζόμενο Μέλαθρο Ευγηρίας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, αντιλαμβάνεστε ότι λειτουργεί τώρα πενήντα πέντε χρόνια και κάτι το οποίο ήταν ένα κόσμημα αρχιτεκτονικής της εποχής εκείνης και κοινωνικής προσφοράς προς την τρίτη ηλικία, αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζει και ως κτίριο με τεράστια προβλήματα και χάριν της ευγενούς χορηγίας του Ιδρύματος Αναστάσιος Λεβέντης ανακαινίστηκε η μία πτέρυγα του ιδρύματος εκεί και προσφέρει προς τους ηλικιωμένους που ευρίσκονται εκεί ποιότητα ζωής και ανέσεις, κλιματισμό και κλίνες για τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Όμως, να μου επιτρέψετε να πω ότι αυτή τη στιγμή το υπόλοιπο κτίριο αντιμετωπίζει τεράστια προβλήματα και επιπλέον φυσικά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλες οι στέγες ευγηρίας και που πολύ ξεκάθαρα και εύστοχα παρουσιάζεται στην έκθεση της επιτροπής - δε θα τα αναφέρω- αλλά να πω ότι θα πρέπει ως επιτροπή τώρα και ως Βουλή των Γερόντων να σταθούμε δίπλα στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στην προσπάθειά τους, που όπως αναφέρεται και στη σελίδα 8 της έκθεσης, στην προσπάθειά τους για

τροποποίηση της νομοθεσίας, ώστε να παρέχονται αυξημένες χορηγίες στα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κυρία Σκοτεινού. Αίτημα δικό σας πρέπει να είναι η αύξηση των χορηγιών, για να μπορέσουν να στηρίζονται καλύτερα τα προγράμματα και σίγουρα οι στέγες.

Να δώσω το λόγο τώρα στον κ. Στέλιο Μνάσωνος από το ΕΣΕΛ Λευκωσίας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΕΛ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ:

(ΣΤ. ΜΝΑΣΩΝΟΣ)

Κυρία Πρόεδρε, αναφέρομαι στην απάντηση του έντιμου Υπουργού Οικονομικών που πήραμε σήμερα, την τελευταία στιγμή εδώ στη Βουλή σχετικά με ορισμένα αιτήματά μας, της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, οικονομικής φύσης και επιθυμώ να σχολιάσω μερικά πράγματα τα οποία δε με βρίσκουν σύμφωνο. Αναφέρει στην τέταρτη παράγραφο της απάντησής του ο κ. Υπουργός ότι σε περιόδους οικονομικών κρίσεων...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Επειδή δεν έχει κυκλοφορήσει η επιστολή, μόνον εσείς την έχετε, αν θέλετε...

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΕΛ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ:

(ΣΤ. ΜΝΑΣΩΝΟΣ)

Όλοι την επήραμε. Την επήραμε όλοι και είναι μέρος της συνόδου, κυρία Πρόεδρε. Είναι μέρος της συνόδου, δεν μπορούμε να μείνουμε τον επόμενο χρόνο να απαντούμε στον Υπουργό ή να συζητήσουμε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ως Βουλή των Γερόντων μπορείτε να του απαντήσετε και αύριο. Μπορείτε να κάνετε κάποια σχόλια... Δεν έχω αρμοδιότητα να σας κόψω.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΕΛ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ:

(ΣΤ. ΜΝΑΣΩΝΟΣ)

Σχόλια, δε θα απαντήσω. Είναι σχόλια που κάνω για την έκθεση την οποία την τελευταία στιγμή δεν επιτρέπονται αυτά τα πράγματα... Οι συμπεριφορές της εκάστοτε κυβέρνησης -δε μιλώ για τη σημερινή- να μας στέλνουν τελευταία στιγμή...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Δε θέλω να υποστηρίξω κανένα. Να ξεκαθαρίσω μόνον ότι οι επιστολές στα διάφορα υπουργεία, όπως έχω αναφέρει προηγουμένως, είχαν σταλεί μετά από τη συνεδρία που είχαμε ως Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μαζί με την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας, οπότε είναι προς πίστη του Υπουργού Οικονομικών που πρώτος πρόλαβε να απαντήσει και συνέπεσε η απάντησή του με τη σημερινή συνεδρία. Οι υπόλοιποι υπουργοί ακόμα να απαντήσουν. Ας μην πούμε ότι το έχει κάνει εσπευσμένα γι' αυτό το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΕΛ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ:

(ΣΤ. ΜΝΑΣΩΝΟΣ)

Ακριβώς, για να δούμε την αντιμετώπιση, κυρία Πρόεδρε, σχόλια, για να δούμε την αντιμετώπιση της εκάστοτε κυβέρνησης -δε μιλώ για τη σημερινή μόνο- των αιτημάτων μας, απλά σχόλια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ, έτσι σύντομα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΕΛ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ:

(ΣΤ. ΜΝΑΣΩΝΟΣ)

Αναφέρει στην τέταρτη παράγραφο της απάντησής του ο κ. Υπουργός ότι σε περιόδους οικονομικών κρίσεων οι συνταξιούχοι αποτελούν την ομάδα του πληθυσμού που επηρεάζεται σε πολύ μικρότερο βαθμό λόγω διατήρησης του επιπέδου των συντάξιμων απολαβών τους. Το γεγονός αυτό, προσθέτει, σε συνδυασμό με τις εξελίξεις στα επίπεδα τιμών είναι κοινά αποδεκτό ότι το διαθέσιμο εισόδημα των συνταξιούχων έχει

βελτιωθεί. Αναφέρει στη συνέχεια, για να στηρίξει αυτή τη θέση, σχετικούς δείκτες, στατιστικούς αριθμούς και συγκρίσεις με άλλες χρονιές, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι σήμερα το ποσοστό κινδύνου φτώχειας των ατόμων ηλικίας άνω των εξήντα πέντε ετών έχει μειωθεί σημαντικά.

Δεν επιθυμώ να αμφισβητήσω τους δείκτες και τα στατιστικά στοιχεία που παραθέτει ο Υπουργός των Οικονομικών. Εξάλλου, όλοι γνωρίζουμε ότι οι κυβερνήσεις σε αυτό τον τόπο, όταν ήθελαν να αρνηθούν ή να απορρίψουν ένα δίκαιο αίτημα, ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων του λαού, εφεύρισκαν διάφορες μεθόδους για να πείσουν. Η πιο προσφιλής μέθοδος ήταν πάντα εκείνη της ευημερίας των αριθμών. Δυστυχώς, στην πράξη το εισόδημα των συνταξιούχων έχει σημαντικά συρρικνωθεί και εξηγούμαι: Από το ισχύον εισόδημα, τη σύνταξή τους δεν έχουν να συντηρήσουν μόνο τον εαυτό τους. Πολλοί συνταξιούχοι βοηθούν τα παιδιά τους, που απώλεσαν την εργασία τους, αλλά και τα εγγόνια τους, αφού οι γονείς δεν μπορούν να τα βοηθήσουν, για να μπορέσουν να συνεχίσουν τις σπουδές ή να πάρουν όλα εκείνα τα εφόδια που χρειάζονται, για να γίνουν χρήσιμοι πολίτες στην κοινωνία.

Σε αυτή την ηλικία τα προβλήματα υγείας είναι περσιτό να τονιστεί ότι επαυξάνονται και επιδεινώνονται, με αποτέλεσμα να μεταβαίνουν συχνότερα σε ιατρικά κέντρα, σε νοσοκομεία. Η συχνή διακίνηση των ηλικιωμένων με λεωφορεία σε αυτά τα κέντρα, καθώς και η αγορά φαρμάκων, πολλών απ' αυτά έχουν μόνο θεωρητικά μειωθεί οι τιμές, για τη βελτίωση της υγείας τους είναι σημαντικά έξοδα και υπάρχει γι' αυτό σχετικό αίτημα. Καλούμε τον Υπουργό Οικονομικών, αλλά και τους άλλους αρμόδιους υπουργούς να μελετήσουν με σοβαρότητα και υπευθυνότητα τα αιτήματα των συνταξιούχων μελών της κοινωνίας, των οποίων όλοι αναγνωρίζουν την προσφορά στους αγώνες αυτού του λαού για ελευθερία, κοινωνική και οικονομική πρόοδο και ευημερία. Και ας αρχίσουν να ικανοποιούν τουλάχιστον τα πιο ουσιώδη απ' αυτά σταδιακά και σύμφωνα με τις

οικονομικές δυνατότητες του κράτους, όπως αυτά καταγράφονται στις εκθέσεις των αρμόδιων επιτροπών της Βουλής των Γερόντων.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Μνάσωνος.

Ο κ. Δήμος Γιάγκου του ΕΣΕΕ Κερύνειας.

ΑΛΕΚΑ ΓΡΑΒΑΡΗ ΠΡΕΚΑ:

Συγγνώμη, θα ήθελα να πω ότι η επιστολή αυτή θα μελετηθεί και θα δοθούν οι απαντήσεις που χρειάζονται, όχι σχόλιο εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αυτό είχα πει. Ευχαριστώ. Να μην τη συζητήσουμε άλλο, κύριε Μνάσωνος. Νομίζω έχετε σχολιάσει εσείς, θα δείτε το περιεχόμενο της επιστολής...

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΕΛ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ:

(ΣΤ. ΜΝΑΣΩΝΟΣ)

... αλλά γίνεται συζήτηση και παίρνονται κοινές αποφάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Θα δείτε την επιστολή και το περιεχόμενό της, αντιλαμβάνομαι, σε ειδική συνεδρία σας.

Το λόγο έχει ο κ. Δήμος Γιάγκου του ΕΣΕΕ Κερύνειας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΕΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ:

(Δ. ΓΙΑΓΚΟΥ)

Κυρία Πρόεδρε, σε δεκατριςίμιση μήνες κλείνουμε εξήντα χρόνια από την εφαρμογή των Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην Κύπρο. Επί αγγλοκρατίας εφαρμόστηκε ο νόμος και τροποποιήθηκε όταν η Κυπριακή Δημοκρατία ανακηρύχθηκε με Υπουργό Εργασίας τον αείμνηστο Τάσσο Παπαδόπουλο.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε είναι πάρα πολλά. Τα συζητούμε στην επιτροπή και η επιτροπή έκανε μία έκθεση την οποία καλούμαστε σήμερα να εγκρίνουμε. Υπάρχουν όμως και ορισμένα που μπορούμε να τα πούμε εδώ. **Φερ' ειπείν η κοινωνική κάρτα την οποία χρησιμοποιούμε στην Κύπρο μπορεί να είναι στα ελληνικά και αγγλικά, για να μπορούμε να τη χρησιμοποιούμε και στο εξωτερικό.** Άλλα προβλήματα που υπάρχουν ως προσφυγική επαρχία εμείς θα τα καταθέσουμε στην Επιτροπή Προσφύγων, για να τα συζητήσουμε μαζί σας άλλη φορά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Γιάγκου.

Το λόγο έχει ο κ. Ανδρέας Κωνσταντινίδης από μέρους της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων.

Παρακαλώ, κύριε Κωνσταντινίδη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ:

(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Κυρία Πρόεδρε, σε αυτή την αίθουσα κάθε χρόνο βάζω ένα αίτημα για την Οργάνωση Αναπήρων, η οποία είναι παγκύπρια, με επαρχιακές. Αριθμούμε 10 000 μέλη για το εργαστήριο προσθετικών μελών, το οποίο είναι εκεί. Έχουμε έναν ανάπηρο, ο οποίος θέλει να βάλει μία βίδα πάνω στο πόδι του και δεν έχουμε τεχνικό εκεί ούτε διεύθυνση. Δεν υπάρχει ούτε διευθυντής. Αν ήταν εδώ η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων φυσικά θα μας το εξηγούσε αυτό. Και το άλλο που έχω να παρατηρήσω, στη σελίδα 13 της έκθεσης αναφέρεται «να επανέλθει το τετραήμερο των διακοπών σε ξενοδοχεία». Τέσσερις ημέρες, μία μέρα να πάεις και μία ημέρα να επιστρέψεις πίσω, άρα τρεις μέρες μένουν. Θα παρακαλούσα, αν είναι δυνατό, να μας το κάνουν τουλάχιστον μία βδομάδα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντινίδη.

Ο κ. Σοφοκλής Κωνσταντίνου εκ μέρους του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ:

(Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ)

Κατ' αρχήν θέλω να εκφράσω την εκτίμησή μου στο έργο των δύο επιτροπών και ό,τι πω δε στρέφεται εναντίον των επιτροπών, αλλά για άλλα θέματα. Μου έκαναν εντύπωση οι απαντήσεις και οι τοποθετήσεις των υπουργών. Σαν να στρέφονται σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Οι απαντήσεις είναι οι ίδιες, δηλαδή, σαν να υποβάλλονται συνδικαλιστικά αιτήματα και πιστεύω ότι η Βουλή των Γερόντων δεν είναι Βουλή, αλλά παίρνει το σχήμα κάποιας συνδικαλιστικής οργάνωσης, η οποία υποβάλλει αιτήματα. Νομίζω ότι είτε πρέπει να αλλάξουμε όνομα είτε πρέπει να αλλάξουμε τρόπο λειτουργίας.

Δε γίνεται να υποβάλλονται αιτήματα σαν να είμαστε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Αυτά τα κάνουν οι άλλες οργανώσεις. Λέχθηκε και προηγουμένως ότι για πολλά χρόνια συζητούνταν τα ίδια θέματα και επαναλαμβάνονται και επαναλαμβάνονται. Όχι δεκαεπτά χρόνια, εκατόν δεκαεπτά, αν συνεχίσουμε με αυτή την τακτική, οι απαντήσεις θα είναι οι ίδιες. Εξασφαλίζουμε υποσχέσεις πολιτικών και κομματικών αντιπροσώπων με σκοπό την αξιοποίησή μας ως ψηφοφόρων. Το παράδειγμα ας πούμε είναι του Πύργου της Τηλλυρίας. Έρχεται η Βουλή των Γερόντων να λύσει το πρόβλημα του Πύργου της Τηλλυρίας, του ιατρείου; Πόσα ιατρεία έχουν πρόβλημα; Ποιο ιατρείο δεν έχει πρόβλημα; Το Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και αρχίσαμε ας πούμε από τον Πύργο; Βέβαια, πρώτα δεν το λύσαμε, αν το προωθήσαμε. Αλλά, αυτός είναι ο στόχος της Βουλής των Γερόντων; Έχω την εκτίμηση ότι πάμε σε λάθος δρόμο. Όπως και οι περισσότερες τοποθετήσεις μας έχουν τη μορφή συνδικαλιστικών αιτημάτων. Θα πρέπει να αλλάξουμε τρόπο διεκδίκησης των αιτημάτων μας.

Τι να αλλάξουμε; Έχω την εκτίμηση ότι επειδή από τα αρχαία χρόνια η Γερουσία ήταν ένας τρόπος διοίκησης των ανθρώπων, όταν οργανώθηκαν σε κοινωνίες. Ο Γέροντας, δηλαδή, θεωρείται ότι ήταν ένα πρόσωπο εκτιμητό, το οποίο είχε ορισμένα πλεονεκτήματα σε σύγκριση με τους άλλους. Η ηρεμία του, η ψυχραιμία του, η λογική του τον έκαναν ένα λογικό άνθρωπο, σε πολλές περιπτώσεις ένα σοφό. Και αυτή την εμπειρία του και τη σοφία του την ήθελαν και τη χρησιμοποιούσαν. Στα χρόνια τα δικά μας τι γίνεται; Υπάρχουν βέβαια οι Βουλές και οι Γερουσίες. Αξιοποιείται όμως; Στην περίπτωση τη δική μας αξιοποιείται; Αν η Βουλή και η κυβέρνηση και η κοινωνία δε μας θεωρεί άχρηστους και επιζήμιους -επιζήμιους, διότι μειώνουμε το Ταμείο των Συντάξεων ίσως- ας δείξουν σεβασμό και εκτίμηση στους γέροντες με τον εξής τρόπο. Όποιος αφυπηρετεί από μία θέση ή όποιος καταλαμβάνει, να πούμε, μία νέα θέση στο δημόσιο τουλάχιστον ή σε οργανισμό που ελέγχεται από το κράτος, θα πρέπει να υποχρεώνεται όπως καταρτίζει μια συμβουλευτική επιτροπή, τριμελή, τετραμελή, με ανθρώπους, οι οποίοι υπηρέτησαν σε αυτή τη θέση.

Το είπε και ο κ. Καννάουρος προηγουμένως. Πώς αξιοποιείται η πείρα ανθρώπων που υπηρέτησαν για χρόνια σε μία θέση; Από την επομένη που εφύγαμεν ή όσοι είναι εδώ και κατείχαν δημόσια αξιώματα από τη θέση που κατείχαμε, είμαστε ξένοι. Ούτε τη γνώμη μας δε θέλουν ούτε και την παρουσία μας. Είναι επιζήμια, διότι μπορεί να ακούσει κάτι το οποίο δε θέλει. Και ο νέος στην καρέκλα θεωρεί ότι τα ξέρει όλα. Αυτό το πράγμα συμβαίνει συνεχώς. Το κράτος σε ποιά περίπτωση αξιοποίησε αυτό το πράγμα ή πώς το προωθήσαμε; Ζητώ να συζητηθεί στη Βουλή των Γερόντων και να το προωθήσουμε. Ένα θέμα ας πούμε, το οποίο θα μας ενδιέφερε είναι τα γηροκομεία, που είπε και ο πατέρας. Τα γηροκομεία είναι η κορυφή του παγόβουνου του ατόμου, του γέροντα, του οποιουδήποτε ανθρώπου, διότι είναι το τελευταίο στάδιο της ζωής του. Έχουμε επισκεφθεί ως Βουλή των Γερόντων τα γηροκομεία μας είτε κυβερνητικά είναι είτε δημοτικά είναι είτε ιδιωτικά είτε κοινοτικά; Θα τραβούμε τα μαλλιά μας όσοι έχουμε! Για το

χάλι στο οποίο ευρίσκονται τα περισσότερα. Για το χάλι στο οποίο τις δύσκολες συνθήκες που περνούν άτομα, τα οποία δεν μπορούν να διορθώσουν τη ζωή τους. Εκείνα τα άτομα να διορθώσουμε, όχι τα συνδικαλιστικά αιτήματα, τα οποία αγωνιζόμαστε μια ζωή, τριάντα, σαράντα χρόνια στο συνδικαλισμό και τώρα εγινήκαμε Βουλή των Γερόντων να ξαναυποβάλουμε τα ίδια αιτήματα και να έχουμε τις ίδιες έγνοιες!

Θα πρέπει να ξεχωρίσουμε ποια είναι τα αιτήματα τα συνδικαλιστικά και να τα φορτώσουμε στους πολιτικούς και στις οργανώσεις και η Βουλή των Γερόντων να ασχοληθεί με τα θέματα των γερόντων.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντίνου.

Ο τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Παρασκευάς Σαμάρας από μέρος των Πολυτέκνων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ:

(ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΣΑΜΑΡΑΣ)

Λοιπόν, εγώ, αγαπητοί φίλοι, βέβαια με βρίσκουν απόλυτα σύμφωνο τα όσα ανέφερε ο εκπρόσωπος των καταναλωτών και είναι πολύ σοβαρό να το δούμε εντελώς διαφορετικά και πλέον ως παρέμβαση και δικαίωμα προς την πολιτεία. Όμως, έχω να διορθώσω κάποια πράγματα, να τα φέρω σε μια έτσι σωστή θέση, για να τα αντιληφθούμε όλοι. Μας ενδιαφέρουν και τα νήπια, διότι, αγαπητοί φίλοι, τα ταμεία συντάξεων είναι από τα πολλά εργατικά χέρια και τους πολλούς εργαζόμενους που γεμίζουν, για να μπορέσουμε εμείς να πάρουμε συντάξεις. Όσο λιγοστεύουν οι γεννήσεις, άρα μας ενδιαφέρει το δημογραφικό άμεσα, τόσο λιγοστεύει και η δυνατότητα της πολιτείας να μας συνταξιοδοτήσει ή να μας δώσει οτιδήποτε δικαιούμαστε ως χορηγίες, το οποίο σημαίνει ότι πρέπει να αντιληφθούμε ότι μας αφορά άμεσα το δημογραφικό. Αναφέρεται μέσα το δημογραφικό, αλλά αναφέρεται όχι ακροθιγώς, αλλά λες και δεν μπορούμε να αντιληφθούμε. Λέει «λαμβάνοντας υπόψη τη δημογραφική γήρανση» και θα περίμενα να δω ότι πρέπει να

βρούμε τρόπους να την αντιμετωπίσουμε. Παρ' όλα αυτά λέει κάποια άλλα πράγματα, που δεν είναι λανθασμένα, αλλά δεν αφορούν τη δημογραφική γήρανση, για να γλυτώσουμε από τη γήρανση τούτη. Δηλαδή, τι είναι η γήρανση; Η γήρανση είναι ότι μειώνονται οι νέοι, αυξάνονται οι γέροντες και η πολιτεία δεν μπορεί να ανταπεξέλθει πλέον. Άρα, χρειάζονται γεννήσεις.

Εκείνο που προτείνω λοιπόν είναι στο σημείο που υπάρχει η έγνοια της πολιτείας για τη φτώχεια και οι πρόνοιες είναι μόνο για τη φτώχεια, να γίνει ένας συγκερασμός και για τη δημογραφία μας. Δηλαδή, όσα γίνονται είναι για να γεννούν περισσότερα παιδιά οι φτωχότεροι, οι οποίοι δεν μπορούν να λύσουν το θέμα των γεννήσεων. Ας γίνουν πρόνοιες άλλες, τις οποίες θα πρέπει να δουν οι δημογραφικές επιτροπές. Δηλαδή, θα πρέπει να πιέσουμε, ώστε να σκεφτεί η πολιτεία και εμείς εδώ τι κάνουμε για να γεννήσουμε, τι κάνουμε για να μην εγκαταλείπει ο νέος την Κύπρο κ.λπ., όλα αυτά.

Μία μικρή παρατήρηση επίσης. Το ανέφερε η κ. Γράβαρη στις ευάλωτες ομάδες και τις πολυμελείς, αλλά προφορικά μόνον και όχι γραπτώς. Θα πρέπει λοιπόν να διορθωθεί, αν δεν έχει διορθωθεί. Επίσης ένα άλλο σημείο. Εντάξει, εντάξει, έχω καλυφθεί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Σαμάρα.

Θα πρέπει να προχωρήσω να θέσω την έκθεση για τελική έγκριση. Να πω ότι απ' ό,τι έχω διαπιστώσει υπάρχουν ένα, δύο εισηγήσεις. Για παράδειγμα, η τελευταία σε σχέση με το δημογραφικό. Αντί να γίνεται μόνο η αναφορά στη δημογραφική γήρανση, να προστεθούν δυο, τρεις κουβέντες που να λένε αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Εζήτησε το λόγο ο κ. Κουζούπης;

Ναι, κύριε Κουζούπη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ:

(ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΚΟΥΖΟΥΠΗΣ)

Κυρία Πρόεδρε, οι εκπρόσωποι των διαφόρων υπουργείων εκατάθεσαν εδώ τις εκθέσεις τους, αλλά προφορικά. Δεν μπορεί η μνήμη μας να τα συγκρατεί όλα αυτά. Καλό ήταν να μας τις στείλουν γραπτώς στο σύνδεσμο, για να μπορέσουμε να τις επεξεργαστούμε. Παράκλησή μου είναι να σταλούν οι εκθέσεις τους γραπτώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Όλα τα πρακτικά της σημερινής συνεδρίας, ό,τι έχει ειπωθεί, όχι απλά τι έχει διαβαστεί, αλλά και τι έχει ειπωθεί προφορικά, θα γίνει επεξεργασία τους, καταγραφή τους, αποστονογράφηση από τις υπηρεσίες της Βουλής και θα σταλούν και στις **δύο επιτροπές, αλλά και στη Βουλή** των Γερόντων στο σύνολό τους.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΚΟΥΖΟΥΠΗΣ:

Επειδή αργούν να μας τα στείλουν, αν ήταν δυνατό, να επισπευσθεί η αποστολή τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Η εισήγησή σας για επίσπευση, παρακαλώ είναι πίσω οι υπηρεσίες και το παρακολουθούν, η κ. Ηλιάδη.

Ο κ. Πιτσιλλίδης.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:

(ΝΤΙΝΟΣ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ)

Έχω κάτι να πω σε σχέση με την έκθεση τούτη. Εισηγούμαι η συνεδρία της Βουλής των Γερόντων αντί μια φορά το χρόνο να γίνεται τρεις φορές το χρόνο. Δηλαδή, κάθε τέσσερις μήνες. Η επόμενη συνεδρία να γίνει τέλος Μαρτίου και να το ψηφίσουμε τώρα. Όχι, να έρθουμε ύστερα από ένα χρόνο και να πούμε «δεν τα κάναμε εκείνα...».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Λοιπόν, στην έκθεση και στα πλαίσια της συζήτησης που έγινε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας έγινε εισήγηση αντί μία φορά το χρόνο, να γίνεται **δύο φορές το χρόνο**.

ΝΤΙΝΟΣ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ:

Εγώ λέω τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Από τη μία να πάμε στις τρεις, ας πάμε στις δύο πρώτα.

ΝΤΙΝΟΣ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ:

Όχι, όχι. Ή να κάνουμε τη δουλειά σωστά και να μην αρχίζουμε σκαλί, σκαλί. Κάθε τέσσερις μήνες. Και να αυξηθεί η επιδότηση...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Το λοιπόν, ευχαριστώ, κύριε Πιτσιλλίδη.

ΝΤΙΝΟΣ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ:

Όχι, περίμενε και έχω και άλλο. Ένα λεπτό. Εγώ δεν ήρθα με τα κεττάπιά μου. Εγώ με τούτα ούλλα που λεχθήκαν εδώ. Οι μειώσεις των συντάξεων, όπως είπε ο συνάδελφος της Επιτροπής Συνταξιούχων, δεν τα θέλουμε πίσω εκείνα που μας εκόψασιν. Τουλάχιστον να μας σταματήσουν τζείνα που μας κόφκουν που τις συντάξεις από τώρα. Και εισηγούμαι να σταλεί μήνυμα στον Υπουργό Οικονομικών, εφόσον η τρόικα θα σταματήσει τα μνημόνια σε έξι μήνες, να σταματήσουν να μας κόφκουν τις συντάξεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Θα θέσω μία, μία τις εισηγήσεις για ψήφιση. Να πούμε τώρα, αφού μιλούσε ο κ. Πιτσιλλίδης, για συνεδρία της Βουλής των Γερόντων τρεις φορές το χρόνο. **Παρακαλώ στην έκθεση η εισήγηση που γίνεται είναι για δύο φορές το χρόνο.**

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ των δύο φορές το χρόνο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις υπέρ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι ψηφίζουν ενάντια στις δύο φορές το χρόνο ή θέλουν περισσότερες τελοσπάντων;

Πόσοι υποστηρίζουν περισσότερες φορές το χρόνο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Να σας πω γιατί θα μπορούσατε να πείτε να συνεδριάζετε και μηνιαίως, αλλά χωρίς να έχετε λειτουργό της Βουλής των Γερόντων με πλήρη απασχόληση, δε θα σας φθάνει για δυο φορές το χρόνο. Αν συνεδριάζετε πιο συχνά, θα θέλετε δύο λειτουργούς. Δε μου πέφτει λόγος βέβαια, αλλά απλά κάνω ένα σχόλιο τώρα.

Αρα, περνά η εισήγηση όπως είναι στην έκθεση για Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων δύο φορές το χρόνο.

Να συμπληρωθεί στην έκθεση, προχωρώ στο δεύτερο τώρα, στην έκθεση «**Η αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος**». Να γίνει εκεί μια διατύπωση που να συμπληρώνει τη διαπίστωση της δημογραφικής γήρανσης και ότι θα πρέπει να **ληφθούν μέτρα για αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.**

Πόσοι είσαστε υπέρ αυτής της συμπλήρωσης στην έκθεση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα πέντε υπέρ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ.

Πόσοι είναι ενάντια στην προσθήκη αυτή;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Δε θυμούμαι άλλη εισήγηση έτσι συγκεκριμένη που θα μπορούσε να περιληφθεί, γι' αυτό θα θέσω την έκθεση στο σύνολό της για έγκριση.

Πόσοι είσαστε υπέρ της έγκρισης της έκθεσης με τις τροπολογίες που έγιναν βέβαια;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα υπέρ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Πόσοι είναι εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Στο σημείο αυτό θέλω να συγχαρώ και τις δύο επιτροπές της Βουλής των Γερόντων για τις εμπειριστατωμένες εκθέσεις που έχουν καταθέσει. Να συγχαρώ επίσης τα μέλη της Βουλής των Γερόντων στο σύνολό τους τόσο για την αθρόα παρουσία, αλλά κυρίως για την ενεργό συμμετοχή και τις σαφείς και μεστές παρεμβάσεις τους, γεγονός που έχει συμβάλει στη δημιουργία ενός γόνιμου διαλόγου. Τα αιτήματα και οι εισηγήσεις που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις αυτές, αλλά και αυτά που προκύπτουν από τη συζήτηση που ακολούθησε έχουν αρκούντως δικαιολογηθεί από τους βουλευτές και πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης μελέτης και προσοχής απ' όλους τους αρμόδιους φορείς.

Τονίζω ξανά την πρόθεση της Βουλής να σας συνδράμει στις προσπάθειές σας και να συμβάλει στη δημιουργία κουλτούρας, σεβασμού και αναγνώρισης της προσφοράς σας. Πρόθεσή μας είναι να είμαστε δίπλα σας και στις προσπάθειες για το ξεπέραςμα τυχόν δυσκολιών στο μέτρο του δυνατού βέβαια. Παράλληλα σας ενημερώνουμε -αυτό που έχουμε πει προηγουμένως για τα αποστενογραφημένα πρακτικά- ότι θα σας σταλούν και μελετώντας θα μελετηθούν ξανά όλες οι εισηγήσεις που έχουν εγερθεί. Προσβλέπω ότι και τα υπόλοιπα υπουργεία θα απαντήσουν, έτσι που να έχουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα των αποτελεσμάτων των προσπαθειών που έχουμε κάνει.

Συγχαίρουμε και το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια και άψογη οργάνωση της 17^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, ενός ετήσιου θεσμού που έχει καθιερωθεί, που ναι, όλοι προσβλέπουμε ότι θα πρέπει να αναβαθμιστεί και να λαμβάνονται υπόψη οι εισηγήσεις του. Έχει καταξιωθεί ο θεσμός και θα πρέπει ο καθένας μας με τον τρόπο του να συμβάλει στην όσο το δυνατό πιο έγκαιρη προώθηση των εισηγήσεων για επίλυσή τους. Με τον τρόπο αυτό προσβλέπουμε ότι οι πρεσβύτεροι συμπολίτες μας θα γίνουν περισσότερο ενεργοί πολίτες. Έχει θιχτεί το θέμα της αξιοποίησης της εμπειρίας και της γνώσης τους. Θεωρούμε ότι μπορούν και πρέπει να γίνει αυτή η μελέτη αξιοποίησης του τι θα μπορούσαν να προσφέρουν, γιατί θέλουμε τον κάθε πολίτη να νιώθει χρήσιμος, ανεξάρτητος και υγιής, έτσι που να έχουμε μια κοινωνία σε όλα τα επίπεδα υγιή.

Παράλληλα, οι παρεμβάσεις σας, όπως έχω πει, έχουν δώσει και το έναυσμα εκτενέστερης μελέτης απ' όλους τους αρμόδιους φορείς των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η τρίτη ηλικία και που σίγουρα κατανοούμε όλοι ότι είναι ιδιαίτερα πιεστικά. Θέλω να συγχαρώ και να ευχαριστήσω και τις υπηρεσίες της Βουλής που με τη συνδρομή τους έχουμε φθάσει στο σημείο αυτό και στην προεργασία και την προετοιμασία της συνόδου, αλλά και για να ολοκληρώσουμε τις εργασίες.

Φθάσαμε στο τέλος της συνεδρίας. Είναι ιδιαίτερη η χαρά και τιμή μου που προήδρευσα των εργασιών της συνόδου σας, γιατί έχω ακούσει περισσότερα απ' όσα είχαμε συζητήσει και σε άλλες επιτροπές, απ' όσα και εμείς ως βουλευτές έρχονται κοντά μας, αλλά και να δηλώσω ότι θα συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, αλλά και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού είμαι αναπληρώτρια πρόεδρος της επιτροπής Εργασίας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σας ευχαριστώ και κηρύσσω τη λήξη της 17^{ης} συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

(Ωρα λήξης: 1.55 μ.μ.)

ΕΗ/ΜΑΧ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι**ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ****17^{ΗΣ} ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ**

ΟΝΟΜΑ ΒΑΣΙΚΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΑΛΕΚΑ ΓΡΑΒΑΡΗ – ΠΡΕΚΑ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΑΝΑΧΙΤ ΕΣΚΙΤΖΙΑΝ	ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΝΝΑΟΥΡΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΣΕΚ (ΠΕΣΥΣ)
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΗΜΑΡΚΟΥ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
ΑΘΗΝΑ ΠΑΝΤΑΖΗ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ
ΑΝΔΡΟΥΛΛΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΓΑΒΡΙΗΛ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΝΑΣ	ΣΩΜΑ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΓΙΑΓΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΡΥΩΝΗ	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΕΣΗΜΕΡΤΖΗΣ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΔΡΟΜΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ 'ΠΕΡΙΚΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ'
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΣΕΚ (ΠΕΣΥΣ)
ΔΗΜΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
ΕΛΣΗ ΟΥΤΙΤΖΙΑΝ	ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΚΑΤΙΑ ΛΟΥΚΑ	ΈΝΩΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (Ε.ΚΥ.ΣΥ)
ΚΛΑΙΛΙΑ ΣΟΥΡΜΕΛΗ ΣΚΟΤΕΙΝΟΥ	ΠΣΣΕ
ΚΥΡΟΣ Μ. ΤΣΙΑΚΛΗΣ	ΈΝΩΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (Ε.ΚΥ.ΣΥ)
ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ

ΚΩΣΤΑΚΗΣ Γ. ΦΛΩΡΙΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΪΛΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΛΥΓΙΑ ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ	ΠΣΣΕ
ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
ΜΑΡΙΝΑ ΤΣΑΓΓΑΡΙΔΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΜΑΡΩ ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΚΟΥΖΟΥΠΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
ΝΕΔΑ ΛΟΥΚΑ	ΣΩΜΑ ΚΥΠΡΙΩΝ ΟΔΗΓΩΝ
ΝΙΚΟΣ ΑΝΘΙΜΟΥ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
ΝΙΚΟΣ ΛΕΟΝΤΙΟΥ	ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΝΤΙΝΟΣ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΝΑΚΗ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΠΑΜΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ	ΣΩΜΑ ΚΥΠΡΙΩΝ ΟΔΗΓΩΝ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ	ΚΙΝΗΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΣΑΜΑΡΑΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
ΠΕΤΡΟΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΣΕΚ (ΠΕΣΥΣ)
ΣΑΒΒΑΣ ΚΑΡΣΕΡΑΣ	ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΟΦΙΑ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΝΑΣΩΝΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΠΑΥΛΟΥ	ΣΑΛΜΕΚ (ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ)
ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΘΩΜΑΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ)
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΈΝΩΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (Ε.ΚΥ.ΣΥ)

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΥΖΗΣ	ΣΩΜΑ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΩ ΑΡΓΥΡΟΥ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

1. Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων - Βλαδίμηρος Ζαβρός
(Υπεύθυνος ομάδας διαχείρισης συμβάσεων)
2. Υπουργείο Οικονομικών - Αντρέας Καρολής
3. Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού - Μάριος Χανδριώτης
4. Υπουργείο Εσωτερικών - Μιχάλης Πάντης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ